

Mazsihisz-közgyűlés: újra dr. Kunos Péter az ügyvezető, lesz stratégiai terv

Az elmúlt egy év elnöki tevékenységéről szóló beszámoló; a 2023-as költségvetési zárszámadás elfogadása; a Mazsihisz ügyvezető igazgatójának és a Vezetőség két új tagjának megválasztása; valamint a Szövetség új stratégiai tervének megvitatása – ezek voltak a főbb napirendi pontok a Mazsihisz közgyűlésén.

Az egy évvel ezelőtti elnökké választott dr. Grósz Andor a Mazsihisz közgyűlésén számot adott az elmúlt egy év elnöki tevékenységéről, az elvégzett munkáról, a kijelölt célok alapján megvalósult eredményekről.

Dr. Kunos Péter továbbra is a megfelelő helyen

Gádor György fotói

Emlékeztetett rá, hogy alapvető célkitűzés volt a Szövetség működésének konszolidálása, a belső egység megteremtése, az egyházi jelleg erősítése, ezzel párhuzamosan a Mazsihisz – mint a hazai zsidóság legfőbb képviselője – pozíciójának megszilárdítása itthon és külföldön.

– Számomra vezetőként és emberileg is a legfontosabb a szervezeten belüli béke, az együttműködésre törekvő közhangulat megteremtése volt – jelentette ki. – Ezt követi a Mazsihisz stratégiájának, azaz annak meghatározása, hogy merre tartunk, milyen Szövetséget szeretnénk építeni. Ehhez a kérdéskörhöz tartozik az egyházi jelleg erősítése, a fiatalok megszólításáért folyó küzdelem, valamint a szekuláris zsidósággal való kapcsolat kérdése.

A belső harmónia kapcsán dr. Grósz Andor kitért arra: az új vezetés visszaállította a Rabbistület alapszabályát, majd a testület elnököt és országos főrabbit választott, a Rabbikaron belül megindult párbeszéd pedig egyre erőteljesebb.

A Mazsihisz 2024–2027-es évekre vonatkozó stratégiai tervéről kifejtette: a 29 oldalas dokumentum elemzi a jelenlegi és az előrelátható kihívásokat, számba veszi a Szövetség értékeit, szól a Mazsihisz jövőképeiről és küldetéséről, továbbá javaslatot tesz az operatív szinten megvalósítandó stratégiai célokra.

– Köszönöm a projektben részt vevők érték munkáját, és szeretném kifejezni elismerésemet dr. Németh Tamásnak, aki a projektet összefogta – mondta az elnök.

Elnöki beszámolójában hangsúlyosan szólt a Zima-Lipthay Judit által vezetett Ifjúsági Osztály munkájáról, a vidéki hitközségekkel való kapcsolattartással megbízott Fináli Péter tevékenységéről, továbbá a Mazsihisz viszonyáról a magyar kormánnyal, amelyet – mint mondotta – a kapcsolattartás megújítása, normalizálása jellemez.

– A Mazsihisz nem pozicionálja magát a politikai terepen. Ebben az értelemben egyenlő mértékben nyitott az együttműködésre a kormánnyal és minden más demokratikus politikai erővel – hangoztatta.

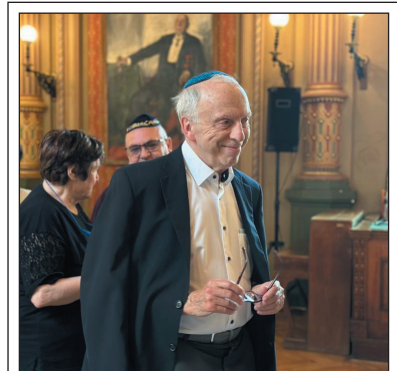
Mint kifejtette: a kormánnyal folytatott párbeszéd témái az antiszemitizmus elleni küzdelem, a közösség biztonságának kérdései és az infrastrukturális nagyberuházások. Ugyanakkor kitért rá:

– Határozottan elítéltük és mélyszéges felháborodásunknak adtunk hangot Mahmúd Ahmadinezsád, a holokauszttagadó és Izrael-ellenes volt iráni elnök budapesti tartózkodása, valamint a Nemzeti Köszolgálati Egyetemen tartott előadásai kapcsán.

A Mazsihisz nemzetközi kapcsolatairól szólva dr. Grósz Andor azt mondta: „Az október hetedikéi barbár terrorista támadás és következményei megrázták közösségünket, és rányomták bélyegüket a Mazsihisz nemzetközi tevékenységére. Első pillanattól fogva kifejeztük szolidaritásunkat, és lehetőségeinkhez képest megpróbáltunk segíteni, enyhíteni a támadás következményeit.”

A beszámolóban érintette a Mazsihisz új kulturális kezdeményezéseit, amelyek kapcsán az elnök kifejtette: „Tanúi vagyunk egy új, minőségi, a zsidó ünnepeket és hagyományokat több korosztály számára bemutatató fesztiválsorozat elindulásának Bíró Eszter művészeti vezető irányítása alatt.”

Az infrastrukturális fejlesztésekről szólva dr. Grósz Andor elmondta, hogy a legfontosabb célok a Szeretetkórház

A közgyűlés nagy tapssal köszöntötte Kardos Péter főrabbit, a Thököly úti zsinagóga rabbiját és kántorát, az Új Élet főszerkesztőjét abból az alkalomból, hogy a rabbikar doyenje a napokban töltötte be 88. életévét. Eltette az Örökkévaló a mindenki által tisztelt és szeretett Kardos főrabbit egészségben és szeretetben 120 évig!

rekonstrukciójának befejezése, az OR-ZSE teljes felújítása, valamint egyes vidéki zsinagógák – Miskolc, Szeged, Nyíregyháza, Gyöngyös – felújítási munkálatainak be- és újraindítása.

A Szövetség gazdálkodásáról az elnök kijelentette: „...a Mazsihisz a májusi választások óta stabil gazdálkodást folytatott, köszönhetően az ügyvezető és a pénzügyi igazgató által irányított apparátusnak.” Megemlíttette Róna Iván turisztikai igazgató és csapata munkáját, akiknek köszönhetően a turisztikai bevétel jelentősen meghaladta a tervezett, így lehetőség nyílt több előre nem látott projekt, kisebb beruházás és rendezvény lebonyolítására.

Az elnöki beszámolóhoz hozzászólt Róna Iván, aki közölte: az elért eredmény csapatmunka volt, ezért megköszöni minden munkatársra munkáját. Szót kért Tamás Péter, a vidéki temetőrendezésért felelős csoport vezetője, aki arra hívta fel a figyelmet: lobbizni kellene azért, hogy az állami költségvetés a jelenleginél nagyobb forrást biztosítson a vidéki zsidó temetők gondozására, rendbetételére.

Az elnöki beszámolót a közgyűlés elfogadta.

A küldöttek megszavazták a 2023-as év költségvetésének zárszámadását is, a gazdálkodásról dr. Kunos Péter ügyvezető igazgató hozzászólásában kiemelte: a Szövetség gazdálkodása kiegyensúlyozott és stabil volt, a turisztikai bevételnek köszönhetően pedig valamivel nagyobb mozgástér nyílt anyagi tekintetben.

A közgyűlés nagy többséggel megszavazta, hogy a Mazsihisz ügyvezető igazgatója továbbra is dr. Kunos Péter legyen, aki részint megköszönte a bizalmat, részint pedig közölte: a megbízatást két évre vállalja. A küldöttek megválasztották a Vezetőség két új tagját is Sugár Judit és Memon Katalin személyében.

A közgyűlésen napirendre került az elnöki beszámolóban már említett stratégiai terv, amelyről dr. Grósz Andor kifejtette: a Zsidó Világkongresszus támogatásával megvalósult dokumentum nélkülözhetetlen a szervezeti hatékony működéséhez, a szervezeti struktúra racionalizálása és a kitűzött célok elérése érdekében.

Dr. Németh Tamás a projektről azt mondta: fő célja, hogy meghatározza azokat az értékeket, jövőképet és küldetést, ami a hatékony szervezeti munka alapja. Hozzátette: a terv operatív megvalósítása a Mazsihisz illetékes vezetőinek és szervezeti egységeinek feladata lesz.

A tervet illetően el kell mondani: egyelőre munkaanyagról és nem elfogadott stratégiáról van szó, ugyanis a közgyűlés addigra már nem volt határozatképes, mire a stratégiai tervet elfogadhatták volna. Több küldött ugyanis már jóval azelőtt elhagyta a székhez, hogy a napirendi pontok végére értek volna.

Emiatt többen nemtetszésüknek adtak hangot, mondván: a közösség által megbízott küldötteknek felelősségteljesebben kellene ellátniuk a munkájukat, és igazán megtehetnék, hogy végülül egy közgyűlést, pláne annak tudatában, hogy a Mazsihisz évente kétszer tart rendes közgyűlést. Dr. Németh Tamás a küldöttek körzetek által megválasztott tisztségviselőknél végig a közgyűlésen volna a helyük, hiszen felelősséggel tartoznak azokért, akik megválasztották őket.

Mivel a stratégiai terv kapcsán többen éltek javaslatokkal, módosításokkal, felvetésekkel, Mester Tamás alelnök közölte: „nem gránitszilárdaság anyagról” van szó, ezért mindenkit arra biztat, hogy vegyen részt a stratégiai terv végleges megformálásában. Erre kérte a küldötteket Ligeti András, a Zsidó Világkongresszus közösségi ügyekért felelős európai vezetője is, aki megerősítette: mindenki részt vehet a munkában, akiben van ehhez ambíció.

A hozzászólásokból az körvonalazódott, hogy a küldöttek meg szeretnék találni annak a módját, hogy a stratégiai terv elfogadásával ne kelljen a decemberben esedékes évi második rendes közgyűlést megvárni.

Az USA elnöki különmegbízottjával tárgyalt a Mazsihisz elnöke

Fotó: Ritter Doron

Hogyan egyeztethető össze a magyar kormány által meghirdetett zéró toleranciával a közismerten holokauszttagadó volt iráni elnök, Mahmúd Ahmadinezsád meghívása a Nemzeti Köszolgálati Egyetemre? Ez a téma is szóba került azon a találkozón, amelyet az Egyesült Államok antiszemitizmus megfigyelésért és leküzdéséért felelős különmegbízottjával, Deborah Lipstadttal folytatott dr. Grósz Andor, a Mazsihisz elnöke a Hitközség Síp utcai székházában.

Az elnök a találkozó során kiemelte, hogy a Mazsihisz azonnal nyilatkozatban ítélte el a fejleményt, és több sajtóorgánum megkeresésére személyesen is elmondta a Szövetség álláspontját. A beszélgetés során kifejtette azt is, hogy éppen a Nemzetközi Élet Menete auschwitz megemlékezésén értesült az inkriminált látogatás tényéről. Így a hely szelleme különösen erős érzelmekkel hatott rá.

Az elnök hozzátette, mint egyetemi oktató és hosszú éveken keresztül tanácskezelő professzor elismeri, hogy a felsőoktatási intézményeknek autonómiájuk van abban, kit hívnak meg előadni. Ugyanakkor Grósz Andor azt is fontosnak tartotta megjegyezni: nem szerencsés egy olyan kiemelt fontosságú egyetemen, ahol a jövő katonai- és rendőrszolgálat, valamint az állami adminisztráció elitjét képezik, olyan személy hivatalos megjelenése, aki a holokausztot mítosznak tartja és megkérdőjelezi Izrael Állam létjogosultságát.

Deborah Lipstadt fontosnak tartotta megkérdezni, miként érzékeli a magyarországi zsidóság a világ számos pontján növekvő antiszemitizmust. Válaszában az elnök aláhúta: kevés helyen élnek manapság a zsidók olyan biztonságban, mint Magyarországon. Az október 7-i terrortámadás után a világban megerősödő antiszemita megnyilatkozásoknak hazánkban jelenleg a magyar kormány által eddig gyakorolt zéró tolerancia miatt nincs esélyük megjelenni.

„Ne nyújtsd ki kezéd a fiúra, és ne tégy neki semmi rosszat...” (I.M. 22/12)

Történt egyszer az, hogy Máramaroszigeten a „szfárd” közössége megelégelte sameszük viselkedését. Panaszt tettek Smuel Danzig rabbinál (1873–1944). Követelték, rúgja ki az illetőt. A rabbi sorra maga elé rendelte a vádlókat, és kikérdezte őket! Egy ember megélhetéséről volt szó, és a Tóra szerint nem lehet egy embert csak úgy elítélni. Két, három vagy annál több tanú kell ahhoz, hogy igazságos ítéletet hozhasson, hogy „halálra” ítélje az illetőt!

Jötték sorra a vádlók. Egyikük elmondta, hogy a samesz részeges. Másik azt állította róla, hogy káros szenvedélye van: szeret kártyázni. Jött olyan is, aki azzal vádolta, hogy érdeklődése elég elítélhető módon kiterjed a szebbik nemre, holott házias ember. Végül jött a snórer (koldus) is, akit „bolond Harrynak” neveztek. Azt mondta, hogy ő is sok szóbeszédet hallott az illetőről, de el kell mondania azt, hogy a samesz sohasem megy el úgy mellette, hogy ne adjon egy kis pénzadományt. Az is gyakran előfordul, hogy húst, barheszt és bort küld neki, hogy kellőképpen megtarthassa a sábeszt.

A rabbi három nap gondolkodási időt kért! Annak elteltével összehívta a közösséget. Ti itt mind azt kéritek tőlem, hogy rúgjam ki a sameszt. Azt várjátok el, hogy áldozzam fel, öljem meg azt az embert. Jöttetek, és elmondátok kifogásaitokat. Igen! Valóban, ezen súlyos vádak miatt ki kéne rúgni a szerencsétlent. De ismeritek a Tórából Ábrahám megkísértésének történetét. „És szólt Isten Ábrahámmal: Vedd egyetlen fiadat, akit szeretsz, és menj el Mórija földjére, és áldozd fel őt égőáldozatul a hegyek egyikén, amelyet majd monok neked.” (I.M. 22/2) Ahhoz, hogy megöljünk egy embert, Isten parancsa kell! Isten mondja: „vedd”, és „áldozd fel”, „öld meg!” Majd jön a legkisebb angyal, akinek még nevét sem ismerjük, olyan jelentéktelen. Ez a legkisebb, ismeretlen, nevesincs angyal mondja: „Ne nyújtsd ki kezéd...” Ne öld meg!

És Ábrahám nem öli. Mert egy kis angyal szava is elég, hogy élhessen az, akit kész volt feláldozni! Ti mind vádoljátok, és azt kéritek, hogy tűnjön el, haljon meg a samesz! Csak Harry, a snórer, egyedül ő mondott jót róla, Harry a kis angyal!

Döntöttem! Nem rúgom ki a sameszt! Nem veszem el megélhetését! Ne öljük meg a sameszt!

...és a samesz megmaradt samesznek...! ...és a samesz megváltozott... és rövidesen mindazok, akik vádolták, rájöttek, milyen helyes volt a rabbi ítélete! „Ne nyújtsd ki kezéd...”

Szerdóc J. Ervin főrabbi

Sávuot – nincs itt semmi látnivaló

Sávuot a zsidó évkör legprovokatívabb ünnepe

A Tóra maga provokatív módon vezet be: nem mondja el, hogy melyik hónap melyik napján van, nem mondja el, hogy mit ünneplünk, mire emlékezünk, mit kell csinálnunk. Ellentétben a másik két zarándokünnepvel, peszáchhal és szukottal, sávuot csupán egyetlen nap (a diaszpórában 2), míg a másik két ünnep 7-7 napos.

Sávuotot a Tóra-adás, a Szináj-hegyi grandiózus kinyilatkoztatás ünnepeként ismerjük, tejes ételeket szoktunk fogyasztani, egész éjjel a Tórát tanuljuk, és gyönyörű virágokkal díszítjük fel a zsinagógát.

De magában a Tórában – amit éppen ilyenkor ünneplünk! – mindennek nyomát sem találjuk.

„Számoljatok magatoknak az ünnep másnapjától, a naptól, amikor a lengetés kéréjét hozzátok, hét hetet, teljesek legyenek [...] És hívjatok pontosan ezen a napon szent gyülekezést [...]” (Mózes 3., 23:15–21)

Az egész ünnep mintha azt üzenné: nincs itt semmi látnivaló, semmi különös – tessenek csak nyugodtan továbbhaladni! Mintha nem történt volna semmi sem.

Persze aki utána számol vagy utána olvas, aki megismerkedik a hagyományok mélységével, annak kitárulkoznak az ünnep rejtett rétegei.

Rájön, hogy az a bizonyos „harmadik hónap” (Mózes 2., 19:1), amikor a Szináj-hegyi kinyilatkoztatás megtörtént, pontosan azzal kezdődik, hogy véget ér a hét hét, amit peszáchról, a kivonulás ünnepéről kell számolnunk.

Rájön, hogy mindenre szükség volt, és minden évben szükség is van, hogy a fizikai megszabadulást egy 49 lépcsőből, 49 nappal álló lelki felemelkedés, tisztítóóra előzze meg.

Rájön, hogy a kopár Szináj-hegy a sivatagban virágba borult, ahogyan a zsinagógáinkat is feldíszítjük ilyenkor. A Tóra „díszít hozzá a követőjének” (vö. Pirké Ávot 2:1), az elmét és a lelket megtermékenyíti, virágot, majd gyümölcsöt hajt, életet és izgalmaságot hoz annak, aki betartja és tanulmányozza.

Akkor hát miért kell a Tórának így elrejtene a saját „születésnapját”?

Az év legfényesebb éjszakája

Néhány hónappal ezelőtt a szederesti asztal mellett a legkitartóbbak (én sajnos nem mindig kerülök be közéjük) egy különös, rejtélyes éneket énekeltek a vacsora után:

„Hozd közel a napot [kárév jom], hozd közel a napot,
Ami nem nappal és nem éjjel,
Emeld fel a díszét, emeld fel a díszét,

Mert a Tiéd a nappal, még az éjjel is a Tiéd”

(Peszáchi Hágádá)

Milyen napról van is itt szó pontosan? Tudni kell, hogy ezek a vallásos költemények, énekek jelentős részben hagyományos szövegeken alapulnak, azokat válogatják össze különleges sorrendbe, majd verses formába illesztik.

Esetünkben az idézet a Zechárjá próféta könyvének végén olvasható próféciából származik:

„Egyedülálló nap lesz az: az Örökkévaló Napjaként lesz ismeretes. Nem nappal és nem éjjel – és este idején lesz világosság.” (Zechárjá 14:7)

Itt a próféta az utolsó időkről szól, és arról, hogy milyen rendkívüli dolgok fognak majd akkor végbemenni.

Visszont jó fejben tartani, hogy a világ megváltása, a „globális megváltás” mellett mindig ott van az egyén „lokális megváltása”.

Ha a Tóra fejlődési útmutatóját követve járunk az úton és állandóan finomítjuk a lelkünket, akkor időről időre megkaphatjuk az „előzetest”

Tajró sebichszáv

ebből a csodákkal teli időszakból, amit a Teremtő az idők végére szán, mintegy „desszertnek”.

Ilyen előzetest tapasztalhatunk meg – ha kiérdemeljük – sávuot ünnepének első éjszakáján. „Este idején lesz világosság”: hiszen hogyan is tudnánk annál világosabb éjszakát elképzelni, mint ezt az éjjelt, amit az elejétől a végéig a tanulás, az értelem fényessége világít be:

„Az ember bölcsessége megvilágosítja az ő arcát.” (Prédikátor 8:1)

Új vízzel telnek meg a tengerek

Zechárjá próféciája – és a sávuot-párhuzam – tovább folytatódik:

„És lesz azon a napon, hogy élő víz jön ki Jeruzsálemből: egyik fele a keleti tenger felé, másik fele a nyugati tenger felé – nyáron és télen lesz az.” (14:8)

A Jeruzsálemből kijövő „élő víz” természetesen nem más, mint a Tóra bölcsessége, „mert Cionból jön ki a Tóra, és az Örökkévaló szava Jeruzsálemből” (Ézsaiás 2:3).

Ez az, ami két nagy tengerbe, „nyugatra” és „keletre”, más népek bölcsességének tengerébe fog „belefolyni”. Azaz: a Tóra frissítő erővel fog hatni más népekre is.

Ez igazán erősítő üzenet.

Hiszen a népek gyakran szeretik a Tórát idejémmel, elavult szövegnek tekinteni, melyet a legszívesebben a múzeumokba számúznének.

Mi azonban – számukra teljesen érthetetlen módon – folyamatosan tanulmányozzuk, újragyarázzuk. Legújabb nyomtatásban újabb és újabb kiadásokat jelenítünk meg mindenféle változatról és magyarázatról. Melyek aztán szép számban el is kelnek, és megtöltik a vallásos otthonok könyvespolcait.

Zechárjá próféciája pedig ismét kettős szinten is értelmezhető:

● **Globális szinten:** a jövőben majd a népek bölcsességének tengerre képessé válik a Tóra „élő vízének” befogadására, integrálására.

Sávuot Rómában

● **Lokális szinten pedig:** ha mi magunk megerősödünk a Tórában, akkor másoknak is képesek leszünk a Tóra vizéből juttatni (vö. Példabeszédek 5:15–16).

A leghosszabb nappal és a leghosszabb éjjel

Párhuzamos ünnepkörök

És mi a helyzet a nyárral és a télrel, amit a fenti prófécia említ („nyáron és télen lesz az”)? Valamint: mindez hogyan kapcsolódik sávuot ünnepéhez?

Sávuot ünnepe nyáron van, amikor – kicsiben, a saját, egyéni szintünkön – megvalósul Zechárjá próféciája: „este idejére lesz világosság”.

Van azonban ennek az ünnepnek egy téli megfelelője is, ami pontosan az inverze sávuotnak. Ez pedig *smini áceret*, vagyis „a nyolcadik záróünnep”, amely szukot hét napját követi (ld. Mózes 3., 23:36).

A mintázat ismétlődik: szukot hét napját követi egy nyolcadik záróünnep. Peszách hét napját is követi egy záróünnep – de azt megelőzi a 49 napos számlálási periódus.

(Peszách esetében erre azért van szükség, hogy legyen időnk felkészülni a Tóra-adás élményére.)

Smini áceret pedig lényegében ugyanaz az ünnep, mint szimchát Torá, a Tóra befejezésének öröme. (Izrael földjén, ahol csak 1 napot ünnepelnek, mindkét esemény ugyanazon a napon van.)

Míg sávuotkor az éjszaka az, ami hosszú és „világos”, addig szimchát Torá a legtöbb közösségekben talán a leghosszabb zsinagógában töltött nap.

A sok és hosszú tánc a tórateker-csekkel, az összes ember felhívása a Tóra befejezéséhez jellemzően késő délutánig is elhúzódhat.

A belső késztetés

Nem elég „letudni a házi feladatot”

Mindennek ismeretében visszatérhetünk a kiinduló kérdésünkre: **mi-**

ért lengi körül sávuot ünnepét ennyi titokzatosság?

Sávuot lényegében a Szináj-hegyi kinyilatkoztatás, azaz a két kőtábla, a Tízparancsolat (vagy: *tíz mondás [ászzeret hádiibrot]*) ünnepe.

Néhány hónappal ezelőtt, peszáchkor az Örökkévaló „átugrotta a házaikat” (Mózes 2., 12:23). Most azonban mi kerülünk abba a helyzetbe, hogy a Tórát akár „át is ugorhatjuk”.

Hiszen itt van nekünk tíz mondásban a lényeg. És mi mégsem mondjuk, hogy „csak ez számít”, hanem kibontjuk, minden részletét megnézzük, és egészen hajnalig tanulmányozzuk.

„Még ha nem is tanult az ember mást, csak egyetlen fejezetet reggel és egyetlen fejezetet este, betartotta a parancsolatot: »És ne távozzon ez a Tóra a szádból.« (Jehosúa 1:8)

[Más vélemény szerint:] még akkor is, ha semmi mást nem mondott az ember, csak a reggeli és az esti Smát, akkor is betartotta!

Visszont ezt a dolgot tilos elmondani a tanulatlanoknak. Rává mondta: [Éppen ellenkezőleg!] Micva elmondani a tanulatlanoknak! (Menáchet 99b)

Attól leszünk önmagunk, amit nem parancsra teszünk

Ebben a furcsa, vitatott szabályban benne van a Tórát és a Tóra-adás ünnepét egyaránt jellemző paradoxon lényege: **az egyik oldalon igazából elviekben nem is nagyon kellene a Tórát tanulni, a másik oldalon viszont tudjuk, hogy ez a létező legnagyobb dolog, aminek életünk minden percét ki kellene töltenie!**

Elvileg a Tórát „letudhatnánk” a Tízparancsolattal, és amennyit a Tóra maga beszél sávuotról, az egész témát mellőzhetnénk is.

Mégsem ezt tesszük – nagyon helyesen.

Ehelyett éjt nappallá téve tanulmányozzuk a Tórát, minden határon túllépve. Ahogyan Zechárjá mondta, „este idején lesz világosság” – ezen az éjszakán még a nem olyan vallásos zsidók is egyre nagyobb számban virrasztanak azért, hogy ilyen vagy olyan módon, de végtére mégiscsak közelebb kerüljenek a saját zsidóságukhoz és a Tórához.

A kora középkori nagyszerű tudós, Száádjá gáon (892–942) híres és megdöbbentő kijelentést tett egyik legfontosabb művében:

„Népünk [a zsidó nép] nem nép másban, csak a Tórájában.” (Emunot veDeót 3:7)

Noha ő – úgy tűnik – a Tórára mint a zsidó népet összetartó erőre gondolt, talán továbbvihető ez a gondolat egy fokkal: az egyén szintjére.

Az ugyanis, hogy mit és mennyit tanulunk, 100%-ban az egyénre van bízva.

Ez az a terület, ahol a lelkünknek lehetősége van teljes mértékben kiteljesednie, ahogyan mindennapi

imáinkban mondjuk: „add meg nekünk a részünket a Tórában”. Vagyis van egy saját részünk. Ez a rész olyannyira a saját magánterületünk, hogy még maga a Tóra sem rendelkezik efelől.

Talán ez a magyarázata annak, hogy sávuot ünnepe ennyire rejtélyes. Ez az igazi Tóra-adás. Most már az egész Tóra az ember kezében van. Még az is, hogy mennyire él vele.

Minek fejlődjek még ennél is tovább?

Ezzel eljutottunk egy fontos kérdéshez, ami szinte a társadalom minden rétegére vonatkozik, a legvallásosabbtól a legkevésbé vallásosig. Ugyanezt a kérdést tesszük fel mindnyájan, csak éppen különböző szinteken:

Miért is kellene még hozzátennem a saját szintemhez? Miért nem lennék jó ott, ahol most vagyok?

A szekuláris/kulturális zsidó azt mondhatja, hogy szép számmal vannak társai, akik szintén nem tartják a Tóra parancsolatait – miért kellene szakítania a társaságával, és kilépni a soraik közül?

Azok, akik tartanak a Tórából bizonyos, számukra fontos micvákat, ugyanezt kérdezhetik: ugyan miért kellene az összeset?

És még az is, aki minden micvát megtart, de nem fordítja a szabadidejét a Tóra tanulmányozására, idézheti a fenti talmudi diskurzust, mondván: „Hiszen engem még maga a Tóra is mentesít az extra tanulási kötelezettség alól!”

Logikus, ámde nem teljesen meggyőző válasz lenne erre az, hogy perspektívát kellene váltani. Az így gondolkodó ember kizárólag a saját környezetére fókuszál, és nem hajlandó azon kívülre tekinteni. Érthető módon nem akar arra a társaságra nézni, ahol őt már régen „lehallgatták”.

Az egészséges önértékelés – létezik-e „büszke magyar zsidó”?

Ajánlok egy másik – számomra szimpatikusabb – választ: tedd meg saját magadért!

Ne nézzed sem azokat, akik most körülvesznek, sem azokat, akik más, „vallásosabb” társaságban vannak. Csak arra gondold, hogy te itt és most olyan dolgot fogsz csinálni, ami egyedülálló a világban.

Ebben nincsen semmi gögös vagy irrealisztikus, hiszen különleges és egyedülálló isteni lelket kaptunk mindnyájan. Olyan élethelyzetet, képességeket és körülményeket, amelyeket rajtunk kívül senki más, és a micvák, valamint a Tóra által tudjuk ezeket kiteljesíteni.

Úgy akarunk élni, hogy büszkék lehessünk magunkra. Ne kelljen szégyenkezni, másodrendűnek érezni magunkat. Különösen fontos ez Magyarországon, ahol sajnálatosan elterjedt ez a fajta céljártól elvesztett szerénység, mely szerint „mi csak magyar zsidók vagyunk, ezért kevesebbet tudunk, kevésbé vagyunk vallásosak stb.”.

Ennek egyáltalán nem kellene így lennie. A magyar zsidóság nem csak a régi időkben jelentett kiemelkedő „márkanév” a világban. A lehetőség, a szunnyadó értékek még mindig léteznek. Ahhoz, hogy a lehetőségből valóság legyen, talán a legfontosabb lépés ez: **megváltatni, felemelni, kiegyenesíteni a saját magunkról alkotott képet – minőséget és büszkeséget szerezni.**

Ebben a folyamatban segít minket sávuot ünnepe – annak minden rejtett és „nem kötelező” rétegével. Kívánom, hogy sikerüljön az idén is mindnyájunknak új lendületet szereznie az ünnepből!

Szántó-Várnagy Binjomin rabbi

Emlékoldal

Angelo Rotta, a Világ Igazává vált magyarországi nuncius

80 (Az alábbi cikk az Újkor.hu-n jelent meg 2022. 08. 09-én)

A budai Várban sétálgatva az egyik épület falán emléktáblára lehetünk figyelmesek, amelynek felirata a következő: *Ebben az épületben dolgozott Angelo Rotta (1872–1965) c. érsek, apostoli nuncius, aki 1930-tól 1945-ös kényszerű távozásáig képviselte a Szentszék Magyarországon. Híven szolgált egyházát a nehéz háborús években, tevékenyen segítette a házába menekült külföldieket és az üldözötteket. Példaadó és önfeláldozó munkásságának állít emléket a Magyar Köztársaság Kormányja és a Magyar Katolikus Püspöki Kar. 1992. április 6.*

A budapesti apostoli nunciatura 1920-as létrehozása utáni harmadik apostoli nuncius személyisége leginkább a holokauszt idején tanúsított humánus magatartásáról, embermentő tevékenységéről ismert, aminek elismeréseként 1997-ben a Jad Vasemtől a Világ Igaza címet is megkapta. Munkássága egyéb aspektusainak részletes feltárásával máig adós a történettudomány. E rövid cikk nem törekedhet ezek teljes körű bemutatására, születésének 150. évfordulóján mindössze egy rövid áttekintést szeretne adni egyrészt arról, ki volt ő, honnan indult a karrierje, és miként lett budapesti apostoli nuncius, másrészt hogy milyen feladatai voltak itt Magyarországon a Szentszék képviselőjeként, és hogyan segítette az üldözötteket.

Karrierútja a budapesti apostoli nunciaturáig

A későbbi nuncius 1872. augusztus 9-én Milánóban született. Középsikolai tanulmányait szülővárosában végezte, majd Rómában hallgatott filozófiát és teológiát. 1895. február 10-én szentelték pappá, ezt követően a Gorla Minore-i püspöki főiskolán, majd rövid időre a mantovai nagyszemináriumban oktatott. Innen hívta Giuseppe Sarto – a későbbi X. Pius pápa – apostoli adminisztrátor és velencei pátriárka a milánói nagyszemináriumba, ahol dogmatikát és bibliikumot tanított.

Nem sokkal azután, hogy pártfogója X. Pius néven pápa lett, karrierje felé ívelt: Rómába került, 1904-ben a római pápai lombard szeminárium rektora lett. E tisztségét 1911-ig látta el. Kúriai szolgálatot is teljesített: 1909-ben a Zsinati Kongregáció konzultora, 1912-ben az Index Kongregáció munkatársa, majd 1918-ban a Szent Officiumban levéltáros lett. 1922. október 12-én XI. Pius pápa az apostoli protonotáriusok sorába emelte és a Szent Péter-bazilika kanonokjává, valamint közép-amerikai internunciussá nevezte ki, és mint ilyen, thébai címzetes érsek lett. November 1-jén Pietro Gasparri bíboros államtitkár szentelte püspökké. Ekkor kezdődött el diplomáciai pályafutása. Hamarosan addigi megbízatása mellé egy további is kapott: 1923-ban panamai internuncius lett. Az internunciusi tisztségről fontos tudni, hogy viselői a pápai diplomaták második osztályába tartoznak, a nagyköveteket után következnek a rangsorban. Általában olyan országokba küldi őket a Szentszék, melyek nem rendelkeznek erős katolikus gyökerekkel, viszont megegyeznek velük a követküldésről. Így érthető, hogy Rottának egyik fő törekvése az Apostoli Szentszék diplomáciai képviselőjeként az volt, hogy legyen elégséges számú pap, akik elkötelezettek az ifjúságnevelés mellett, valamint hatékonyan fellépnek az állam és az egyház szétválásáért, az oktatás szekularizációja és a válás ellen.

Következő állomáshelye Konstantinápoly lett, 1925. június 6-án ugyanis oda nevezte ki apostoli delegátussá a pápa. Ez a hierarchia szempontjából némi visszaesést jelentett,

akkreditált diplomatai státusz ugyanis nem járt hozzá, ugyanakkor több tapasztalatot igényelt, és nagyobb kihívást is jelentett. A tisztség viselője csupán egyházi felügyeleti joggal bírt. Olyan országokba küldött a Szentszék apostoli delegátust, melyekkel nem volt diplomáciai kapcsolatban. A Kemal Atatürk politikai programja szerint működő Törökországban a katolikus egyház mindössze egy volt a vallási kisebbségek közül, amit az állam erőltetett szekularizációs politikája fenyegetett. Itt az egyház jogi struktúrájának elismeretése volt Rotta és a Szentszék fő célja.

Ehhez képest jelentős változást hozott, hogy 1930. március 20-án – berlini nunciussá avanszált elődje, Cesare Orsenigo helyére – a pápa budapesti apostoli nunciussá nevezte ki. Egy olyan országba került, amely erős katolikus gyökerekkel rendelkezett, a hivatalos ideológia keresztény-nemzeti volt, az állam támogatta a katolikus kezdeményezéseket, és a két világháború között a katolikus egyesületi élet, közélet a reneszánszát élte.

Budapesti nuncius és diplomata

Budapestre történő megérkezése előtt Angelo Rotta alaposan tájékozódott a magyarországi helyzetről, Rómában elődjével, Cesare Orsenigóval beszélgetett, továbbá megismerkedett Barcza György vatikáni követtel is, aki a következő véleményt fogalmazta meg róla:

Meglehetősen egyszerű ember benyomását keltette, kinek látóköre nem terjed túl azon a határon, melyet sok vatikáni személyiségnél tapasztalhattam. Megjelenése és fellépése egy falusi plébánoséra emlékeztet, olaszul beszél, a franciát elég jól bírja [megj., T.K.: akkoriban a diplomácia nyelve] és igen örül Budapestre menetelének. Ott otthon fogja magát érezni, mert olyan országba kerül, ahol a katolikus egyház hívei fogják körülvenni. A nuncius 1930. május 8-án érkezett meg hazánkba.

Egy kortársa és ismerőse, Borbély István jezsuita atya visszafogott, sok információval rendelkező és befolyását megfelelő helyen feltűnés nélkül latba vető egyéniségként jellemezte. Ahogy ő fogalmazott:

Rotta Angelo pontosan tudta, mit tehet meg egy nuncius és mire nem szabad neki semmi körülmények között vállalkoznia. Sajátos értéke éppen abban rejlett, hogy a szorosan katolikus élet, a lelkipáztori feladatok, az újabb kezdeményezések felől nagyon pontos értesülései voltak. Az alkalmat is szívesen felhasználta, hogy a mozgolódó fiatal katolikusokkal feltűnés nélkül érintkezésbe lépjen. Tartózkodó hajlamánál fogva becsülte az egyszerű, csendes, de komoly lélekmentő munkát. [...] Megjelent, ahol meg kellett jelennie. Felszólt és elmondotta azt, amit az adott alkalommal félreértés nélkül el kellett mondania.

Nunciusként feladata kettős volt: egyrészt a Szentszék és az adott kormány közötti kapcsolatok ápolása, másrészt kapcsolattartás a helyi egyházzal. Számos átfogó jelentést készített, például különféle események, szentszéki intézkedések visszhangjáról, illetve ha szükséges volt, a helyi egyház kéréseit közvetítette a különféle dikasztériumok felé. Véleményét a fontosabb magyarországi egyházi ügyekben történő döntések előtt az Apostoli Szentszék kikérte.

Arra, hogy valamennyi tevékenységét részletekbe menően ismertessem, itt nincs mód, viszont egy-egy példát szeretnék hozni. Például 1930-ban a Szent Imre jubileumi év alkalmából tartott ünnepségsorozatról, melyen a pápa követeként Luigi Sincero bíboros is részt vett, Rotta nuncius hosszas leírást készített a bí-

boros államtitkárnak. Ebben hangsúlyozta, hogy az ünnepségeknek katolikus jellegük volt, a protestantizmusmal nem keveredtek, kifogástalan volt a szervezés. Fent már említett széles körű tájékozottságáról árulkodik, hogy arra is figyelt, a kisanatant hogyan fogadta az eseményeket:

A román kormány engedélyezte a részvételt (maga Maniu miniszterelnök azonban, az összeütközések elkerülése érdekében, lebeszélte róla az erdélyi püspököt, Mons. Majláthot, aki egyébként éppen Magyarországon töltötte szabadságát). A csehszlovák és, azt hiszem, a jugoszláv kormány is nagyon ellenségesnek mutatkozott, és szinte senki sem érkezett ebből a két országból. Összességében a következő megállapításra jutott: Az a rendkívül jó benyomás, amellyel a külföldiek, magas rangú

Angelo Rotta

Forrás: Wikipédia

személyiségek is távoztak a nagyszabású rendezvényekről, egyúttal egyszerű, csendes propaganda is Magyarországon mellett: a magyar nép megmutatta, hogy vallásos, tiszteli a rendet, szereti a hazáját, őri a hagyományait, képes cselekedni és helyesen cselekedni; úgyhogy azok a nagyrészt jogos panaszok, amelyek a Magyarországgal méltatlanul elbánó trianoni békeszerződést illetik – és ebből a magyarok nem csinálnak titkot senki előtt – itt igazán megértő fülekre találtak, és legalább meghallgatták őket.

Nemcsak a nemzetközi és hazai politikai életről, hanem a helyi egyház ügyeiről, képviselőiről is beható ismeretekkel bírt. Miután Hanauer püspök temetésén 1942-ben részt vett, egy budapesti zárdában a zártszertartásra érkezett és az ott jelenlévőkkel beszélgetett. Az elhunyt érdemeit méltatta: *Mennyit dolgozott, mennyire látta nagy és eltérő vidékekből álló egyházmegyéjének kérdéseit s micsoda buzgósággal iparkodott ezt a hatalmas területet a vidékek igényei szerint a lelki buzgóságban megújítani. A váci püspök ugyanis az Alföldön nagymértékben hozzájárult a tanyasi lelkipáztori állomáshelyek számának növeléséhez, a templomok számának gyarapításához. A nuncius eszmefuttatását hallgató kortárs reakciója magáért beszél: A tájékozottság mindenkit meglepett. Öntudatlanul azt kellett kérdeznünk magunktól: csak a váci egyházmegyeről tudott ennyit, vagy a többiek kérdéseit is pontosan ismerte.*

Vagy például kiválóan mutatja a nunciusi közvetítést és egyben véleményének kikérését, hogy 1938-ban Serédi Jusztiniánnak az új szlovák-magyar határ következtében átrendezendő egyházmegyhatarokkal kapcsolatos javaslatait elküldte a Pápai Államtitkárságra, és kommentálta őket. A Keleti Egyháziügyi Kongregáció és a Konzisztoriális Kongregáció is véleményezte a javaslatokat, majd ezek beérkezését követően ezekről is kikérte a nuncius

A nunciatura egykori épülete a budai várnegyedben az emléktáblával

A szerző saját felvétele (2022.08.03.)

véleményét a bíboros államtitkár. Rotta kifejtette, egyetért Serédivel abban, hogy ne öltöszön az új rendelkezés túl ünnepléses formát, mivel ez azt a látszatot kelthetné, hogy a korábbi bullát a Szentszék visszavonja. Ez véleménye szerint a Konzisztoriális Kongregáció javaslatával is egyezik, hogy ne bullát állítsanak ki a visszatért területek egyházi jogi helyzetének rendezéséről. A másik fontos megállapítása pedig az volt, hogy a területi kérdéseket tartalmazza a rendelkezés, míg a személyi kérdéseket külön dokumentumokban rögzítsék. Igaz, az események alakulása – a pápa halála, bevonulás Kárpátaljára – úgy hozta, hogy változtatásokra csak 1939 júniusában került sor, a javasoltaktól eltérő formában.

A Világ Igaza

A nuncius magyarországi küldetésének végén különösen szükség volt a megfontolt, de határozott kiállásra, befolyásának latba vetésére a zsidókat hátrányosan érintő rendelkezések kapcsán. A harmadik zsidótörvény elfogadása előtt – amely megtiltotta zsidók és nem zsidók házasságát – erőlyesen tiltakozott az Apostoli Szentszék megbízásából a miniszterelnöknél. Később is többször emelte fel szavát jegyzékekben, levelekben és szóban mind a kikeresztelkedett, mind a hitüket megtartó zsidókat sújtó rendelkezések ellen. Május 15-én, a deportálások megindulása után például Sztójay Döme miniszterelnöknek, aki egyben a külügyminiszeri teendőket is ellátta, a következőket írta:

Maga a tény, hogy embereket üldöznek pusztán faji származásuk miatt, már önmagában is a természetjog megsértése. Ha a jó Isten életet adott nekik, akkor senkinek a világon nincs joga azt elvenni tőlük vagy megvonni az annak fenntartásához szükséges eszközöket: legalább is ha nem követték el bűntetteket. Azonban antiszemita rendszabályokat hozni, tekintetbe sem véve a tényt, hogy sok zsidó a keresztény felvétele által keresztény lett, ez súlyos megsértése az Egyháznak és ellentétben áll a keresztény állam jellegével, aminek Magyarország ma még büszkén vallja magát [...] Arra kérte tehát, hogy azok a rendszabályok, amiket az ország védelmére szükségesnek ítélt, ne legyenek ellentétben a természetjoggal és a pozitív isteni törvényekkel.

A június 5-ei jegyzék a kormányhoz pedig azután íródott, hogy a nuncius úgy értesült, az összes magyar zsidó deportálásáról döntöttek, ill. az már folyik, úgy, hogy többen már útközben meghaltak.

Embortelen bánásmód uralkodik a koncentrációs táborokban is, ahol gyakran az élet és hygiéna lelemibb feltételei is hiányoznak s ahol már addig is elmentek, hogy a papokat megakadályozták, hogy a vallás vigaszait megvihessék az Egyház szerencsétlen gyermekeinek!

A munkaszolgálatl kapcsolatos kétségeit is megfogalmazta:

Amikor 70, sőt 80 éves aggastyánokat, idős asszonyokat, gyermekeket, betegeket hurcolnak el, az ember azt kell, hogy kérdezze: vajon milyen munkát végezhetnek ezek az emberi lények?"

A magyar kormánytól azt kérte, hogy a keresztény zsidókat vegyék ki az antiszemita rendeletek alól, a zsidók részesüljenek emberi bánásmódban, és akadályozzák meg a visszaéléseket, valamint engedélyezzék a zsidó keresztények megfelelő lelki ellátását.

A nunciatura folyamatosan tájékoztatta a történekekről a Szentszékét. Látva, hogy a legtöbb erőfeszítés sikertelen maradt, XII. Piusz pápa június 25-én nyílt táviratban személyes üzenetet intézett Horthyhoz, erélyesen kérve, hogy szüntesse be a zsidók elhurcolását. Ez egy ideig eredményes volt, a kormányzó felfüggesztette a deportálásokat. Azonban augusztus végén ismét felmerült, hogy haláltáborokba vigyék őket. Ekkor a nuncius a diplomáciai testület fejeként Dísz téri palotájába tanácskozára hívta a semleges követeket, és augusztus 21-én közös jegyzékben tiltakoztak a deportálások ellen. Horthy engedett, nagyon sok zsidó megmenekült.

Októberben azonban, amikor a Szálasi-kormány került hatalomra, a deportálások újra elindultak. A nuncius magát a „nemzetvezetőt” is felkereste, ill. november 17-én újabb közös diplomáciai jegyzéket nyújtott át a kormánynak. Ezen kívül sem tétlenkedett: nagyszámú vallásos intézményt és házat különleges védelem alá helyezett, és az engedélyezett 2,5 ezer otalomlével helyett annak többszörösét – visszaemlékezése szerint több mint 15 ezret – állította ki, sokat kitöltetlenül: utóbbiakkal munkatársai a halálmenetekből is számos embert kimentettek.

Végül Budapest ostromát is helyben élte meg. Nem követte Szálasi felszólítását, hogy költözzenek a diplomáciai képviselők Sopronba, hanem a Várban maradt. Mivel a nunciatura épületét bombatalát érte 1945. január 18-án, és így lakhatatlanná vált, az ügyhallgatóval előbb óvóhelyen, majd március 21-től az angol-kisasszonyok Váci utcai rendházában lakott. A SZEB először március 22-én, majd április 4-én kiutasította az országból. Utóbbi követően április 6-án kénytelen volt távozni. Ezt követően Rómában élt, ahol többször felkeresték magyar egyháziak, és felmerült visszatérésének lehetősége is, amire végül nem került sor. XXIII. János pápának szándékában állt a bíborosi méltóságra emelni, de ennek elfogadása alól felmentését érte magas életkorára hivatkozva. 1965. február 1-jén, Rómában hunyt el.

(A cikk az Újkor.hu és a Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport együttműködésének keretében született.)

**Tóth Krisztina levéltári delegátus
Vatikáni Magyar Levéltári
Kirendeltség**

80 éve a halálba mentek, most az életet ünnepeelve vonultak végig a Rákóczi úton

1944-ben valaki megörökítette, ahogy zsidók egy csoportja felémelt kézzel vonul el a Rákóczi út egyik bérháza előtt. Amikor az Élet Menete résztvevői ugyanott haladtak el, mi is a helyszínen voltunk.

Hosszú percek teltek el, amíg végigvonult az Élet Menete több ezer résztvevője a Rákóczi út 32. számú ház előtt a vasárnap délutáni napsütésben. A Szent Rókus Kórházzal szemközt lévő épület maga nem is annyira érdekes, nem sokban különbözik a környék többi bérházától. A zsidó üzletember, Baumgarten Leó (az irodalmi díjat alapító Baumgarten Ferenc édesapja) megrendelésére a századfordulón emelt épület mára már elvesztette a második világháborúban megsérült, díszes saroktornyát, földszinti részét pedig – a szomszédos házakéhoz hasonlóan – az 1950-es évek végén árkadosították.

Talán ezért is nehéz felismerni azon az 1944-es fényképen, amelyen nők és gyerekek vonulnak el szép sorban az épület földszinti részén lévő üzlet előtt az Astoria irányába. Kezüik a magasban, kabátjukon sárga csillag. Az úti cél akár a közeli gettó is lehetne, de a felvétel valószínűleg korábban, a gettó november végi felállítását megelőzően készült. Inkább az október második felében kezdődő razzia egyikét láthatjuk a felvételen, a feltartott kezek és a ki-gombolt kabátok, valamint a csomagok hiánya is erre enged következtetni. A nyilasok hatalomra jutásukat követően rendszeresen végzáltak és hajtották ki az utcára a csillagos házakba bezsúfolt zsidókat Budapesten.

Hogy hová mennek pontosan, azt nem lehet tudni. Talán csak összeírták őket, majd visszatérhettek lakhelyükre, egy részüket esetleg kényszermunkára küldték. Október 20-tól kezdődően ugyanis szisztematikusan sorozták a csillagos házak lakói közül a 16 és 60 év közötti férfiakat és a 16 és 40 év közötti nőket. Előfordult azonban, hogy beteg öregeket vagy gyerekeket is elvittek. Ezeket az embereket árokásók századokba szervezték, és Budapest környéki védművek kialakításán dolgoztatták. Az árokásók közül sokan meghaltak a nélkülözések és a nyilas őrszemélyzet brutalitása miatt. Napirenden voltak a kézigránátos és géppisztolyos kivégzések is.

Zsidó nők és gyerekek a Rákóczi út 32. előtt haladnak el 1944-ben

Fotó: Fortepan

Az Élet Menete a Rákóczi út 32. előtt

Fotó: Kibic

A Rákóczi út 32. előtt 80 évvel később elvonuló menet már egészen más képet festett, és nem csak azért, mert a budapesti Élet Menete útvonala az ellenkező irányba, a Dohány utcai zsinagógától a Keleti pályaudvar felé haladt. A résztvevők a holokausztra emlékezés mellett – ahogy Gordon Gábor, az eseményt szervező Az Élet Menete Alapítvány kuratóriumának elnöke fogalmazott – az élet szeretetét és az élni akarást ünnepelték. Ennek megfelelően a tömeget hangos énekszóval felvezetve érkeztek meg a molinót tartók, elől-

tük a kis elektromos járműveken utazó csaknem száz holokauszt túlélővel.

Izraeli zászlók lengtek minden méretben, a Nagykovácsól és Debrecenből érkezők pedig magasba emelt táblákon hirdették, hogy nem csak budapestiek vesznek részt az Élet Menetén. Volt, akit még babakocsiban toltak, volt, aki botjára támaszkodva sétált végig az útvonalon, sőt – legalábbis a Dohány utcai start helyszínén – Keleti Ágnes is megjelent a maga 103 évével. Egyesek barátokkal jöttek, mások családosan, volt olyan, aki egyedül ment, többben pedig csapatostul vonultak, mint a Hasomér Hacair zsidó ifjúsági szervezet vörös zászlókat lobogtató tagjai.

Az idei Élet Menete valamennyire a tavaly október 7-i, Izrael elleni véres terrortámadásról is szólt, a rendezvény szónokai valamennyien megemlékeztek erről, valamint az antiszemitizmus újraéledésének veszélyeire is figyelmeztettek. A rendezvényt pedig a „soha többé” most van! szlogennel hirdették meg a szervezők. A vonuló tömeg az izraeli eseményekre is rezonált, például az a család, amelynek minden tagja, a gyerekektől a nagyszülőikig, a Gázában fogva tartott túsókkal szolidaritást vállaló sárga szalagot viselte a ruhájára tűzve, nyakukban pedig a túsók szabadon bocsátását követelő „dögcédulák” lógtak.

Mindez valószínűleg elképzelhetetlen lett volna azon nők és gyermekek számára, akiket 1944 őszén a Rákóczi út 32. előtt felémelt kézzel megörökített az ismeretlen fotós. Ennek ellenére, ahogy a Zsidó Nemzeti Alap (KKL) képviselői molinójukon héber nyelven találóan megfogalmazták:

„Itt vagyunk, ez tény!”

Ádám Péter/Kibic

Tisztelt Megjelentek!

Ma, a jom hásoán, a holokauszt nemzetközi emléknapján itt vagyunk a legnagyobb zsidó temetőben, ahol mintegy egymillió ember, köztük 430 ezer honfitársunk lett a „végső megoldás” áldozata, akiket a gyűlölet és a gonoszság pusztított el.

Néhány héttel ezelőtt, április 16-án, a Kárpátalján történt első gettósítás 80. évfordulóján emlékeztünk meg a magyarországi holokausztról. A soá áldozatai között van az Édesapám és tíz közeli rokonom, akiknek egyetlen bűnük az volt, hogy zsidónak születtek. Vidéken egyetlen rokonom sem maradt.

A holokauszt idején a legborzalmasabb a félelem és a bizonytalanság volt. Nem tudtuk, hogy mi történik másnap, vagy mi lesz egy óra múlva.

Tizenkét éves és másodikos gimnazista voltam 1944-ben. A német megszállás napjára, március 19-re, egy ködös, borús vasárnapra jól emlékszem. A mai Bartók Béla úton (akkor: Horthy Miklós út) laktunk, és a délelőtti órákban az ablakon kinézve a motorizált német egységek szokatlanul hosszú sorát láttam. Nem tudtam, nem tudtuk, hogy mi történik. Késő este, amikor Édesapám hazatért, odaállt az ágyam mellé, és csak ennyit mondott: kisfiam, végünk van, a németek megszállták az országot.

A másik kép 1944. április 5-ről szól, ami két okból emlékezetes. Egyrészt a bombázások miatt váratlanul félbeszakították a tanévet, és megkaptuk az év végi bizonyítványt. A másik sokkal tragikusabb, mert ettől a naptól kezdve minden hatévesnél idősebb, zsidónak minősülő személynek sárga csillagot kellett viselnie. Tanakodtunk a szüleimmel, hogy mit tegyünk. Végül elmentem a bizonyítványért. A 30 fős osztály három zsidó tanulója közül csak én jelentem meg, de talán az egész iskolában én voltam az egyedüli „csillagos” diák. Soha nem felejttem el, hogy kik ültek ott mellém és próbáltak néhány szóval vigasztalni.

A következő esemény 1944 májusában történt. A csendőrök még áprilisban Abaujszínáról a kassai gettóba, majd a téglagyárba hurcolták a mintegy 80 fős zsidó közösség tagjait, köztük nagybátyámat és családját. Nagynéném sejtette, hogy mi vár rájuk, mert 1942-ben a szlovákiai Eperjesen élő szüleit a gettóból ismeretlen helyre vitték, és azóta nem hallott róluk. A deportálást megelőző napokban, 1944. május 21-én megpróbáltuk megszökni, négyéves kislányuk, Zsuzsika azonban menekülés közben felsírt. A csendőrök Megállj! parancsára azonnal megálltak. A gettó őrsége ennek ellenére rájuk lőtt. Nagynéném meghalt, nagybátyám megsebesült. Zsuzsika órákon keresztül a halott édesanyja tetemén zokogott. A sors kiszámíthatatlan. Nagynénémét másnap a kassai zsidó temetőben eltemették. Sírját megtaláltam és gondozom. Családja Auschwitzban fejezte be az életét.

1944 tragikus őszéről is szeretnék megemlíteni egy esetet. Két nappal október 15-ét, a nyilas hatalomátvételt követően egy Bartók Béla úti csillagos házból gyalogmenetben, csak kézben vihető holminkkal a nyilasok és a rendőrök egy kiűrtett Budafoki úti csillagos házba tereltek minket. Innen hurcolták el Édesapámat. A szovjet csapatok Budapest külvárosainál álltak. A nyilas vezetés elrendelte, hogy november 8-ig a zsidóknak el kell hagyniuk Budát. Kézben vitt kevés csomagunkkal Édesanyámmal együtt elindultunk egy Vörösmarty utcai csillagos házba, ahova nagymamám és időközben elhurcolt nagynéném költözött. Reméltük, hogy befogadnak minket. Édesanyámnak útközben eszébe jutott, hogy valamit a lakásban felejtett. Visszaforodt, de azt mondta, hogy menjek tovább egyedül. Amikor belépett a házba, már ott voltak a nyilasok, akik azonnal magukkal akarták vinni. A ház mesternő azonban rájuk szólt, hogy: „Mit tennétek, ha a ti édesanyátokkal csinálnák ezt? Engedjétek el, hadd menjen a fia után.” A határozott fellépésre Édesanyámat elengedték. Kevés ilyen bátor és becsületes emberrel találkoztam 1944-ben, mint ez az asszony volt.

Tavaly is itt voltam ezen a napon, és örülök, hogy idén sokkal több fiatal jött el a megemlékezésre, ami kiállást jelent a toleranciáért és elutasítást a gyűlöletkeltéssel szemben. A holokauszt tanulsága, hogy határozottan fel kell lépünk a rasszizmus, a diszkrimináció és az antiszemitizmus minden megnyilvánulása ellen, ami a Hamász október 7-én történt terrortámadása óta egyre veszélyesebben terjed egyes országokban. Aggódalommal gondolok az izraeli túsóakra, akiket hét hónapja hiába várnak vissza a családjaik.

Nagyra értékelem az Élet Menete tevékenységét, ami lehetővé teszi a generációk találkozását, párbeszédét, a túlélők és az Igaz Emberek emlékeinek a megőrzését. Reményt és erőt jelent, hogy ma együtt vagyunk. Soha nem szabad elfelejtenünk azt, ami itt Auschwitzban és másutt történt. Nekem két fi-am és hat unokám van, szeretném, ha békében élne. Tanuljunk a múltból! Köszönöm, hogy meghallgattatok.

Kovács Gábor (92) beszéde Auschwitzban, a magyar barakk előtt hangzott el.

Terrorpárti tüntetők zavarták meg az auschwitzi Élet Menetét

Palesztinbarát aktivisták tiltakozást rendeztek a holokauszt emléknapján tartott lengyelországi Élet Menetén.

A felvonulást minden évben azért tartják, hogy a résztvevők leróják tiszteletüket a holokauszt áldozatai előtt. A megemlékezés alatt a tüntetők palesztin zászlókat lengettek és azt skandálták, hogy „állítsák meg a népirtást”, írta meg a TEV.

A felvonuláson részt vettek holokauszt túlélők, valamint olyanok is, akik túléltek az október 7-i mészárlást.

Néhány tüntető sárga jelvényt viselt, amely a náci által a zsidókra kényszerített csillagokra emlékeztetett. Az Élet Menetének résztvevői válaszul az *Ám Jiszráél chájt*-t énekeltek.

Az auschwitzi tüntetőkről készült képekre reagálva Lucy Lipiner, egy 90 éves holokauszt túlélő a Twitter/X-en azt írta: „Ezek a tüntetők ugyanazon az útvonalon állnak, amelyen a nagybátyáim, nagynéném és kis unokatestvérem az auschwitzi vasútállomásról a birkenauai gázkamráig gyalogoltak, ahol meggyilkolták őket. Ha valaki azt hiszi, hogy a cionizmusellenesség legújabb hulláma nem csak antiszemitizmus, akkor megmagyarázná nekem valaki, hogy miért szakítanak félbe egy felvonulást, amelyen a holokauszt áldozatai előtt tisztelegnek?”

Terrorpárti tüntetők zavarták meg a konferenciát

A Szombathból értesültünk róla, hogy a Danube Institute és az izraeli követség közös konferenciáján, melyen többek között Jákov Hádász-Handelszmann izraeli nagykövet, valamint az IDF egyik küldöttje vett részt, a nagykövet beszéde közben néhány perccel később palesztin provokátorok kifogásolták, hogy az előadók nem arról beszélnek, hány gyereket gyilkolt meg az izraeli hadsereg. „Hozzászólásaikat” Free Palestine! kiabálásával zárták. Ezután a nagykövet elhagyta a helyszínt, a tüntetők pedig elállták a kijáratot, ugyanezt a szlogent skandálva.

IZRAELI

Jom házikáron a terrortámadás árnyékában

Helyi idő szerint hétfőn 11 órakor két percre megszólaltak a szíriai Izraelben, és az egész országban megállt az élet; néma főhajrával adóztak az Izrael védelmében elesettek emléke előtt, írja az MTI nyomán a *Kibic*. Izra-

férfi és 291 nő –, köztük 40 gyermek és 68 külföldi állampolgár veszítette életét, ami sok évtized óta a civil halálos áldozatok legmagasabb száma.

A Hamász 252 civilt és katonát rabolt el az október 7-i támadás során, akik közül 128-an még mindig fog-

Egy izraeli katona fejet hajt a jom házikáron alkalmából rendezett megemlékezésen a Nova zenei fesztivál helyszínén

Fotó: AP

el-szerte 54 katonai temetőben és emlékhelyen tartottak megemlékezést az elesettek tiszteletére.

A tavalyi emléknap (jom házikáron) óta 1600 izraeli katona és civil veszítette életét harcokban vagy terrorcselekményekben a hatóságok által közzétett adatok szerint. Ez a leghalálosabb évet jelenti Izrael történetének elmúlt öt évtizedében, és ezzel az elesettek és az áldozatok száma 30.140-re emelkedett, írja a Times of Israel.

A védelmi minisztérium szerint 766 katona veszítette életét a tavalyi év során. További 61 veterán hunyt el a katonai szolgálat során elszennvedett sérülések szövődésének miatt. Így összesen 25.040-re emelkedett azok száma, akik az ország védelmében haltak meg 1860 óta, attól az évtől kezdve, amióta Izrael, illetve a térség zsidó közössége elkezdte számon tartani az elesett katonákat.

Az éves adatok tartalmazzák az összes katonát, rendőrtisztet, illetve a belbiztonsági szolgálat, a Sin Bét embereit, valamint a települések biztonsági csapatainak tagjait, akik az elmúlt évben haltak meg, akár szolgálat közben, akár baleset, betegség vagy öngyilkosság következtében. Többségük, 716 fő, a Hamász október 7-i terrortámadása során, valamint az azt követő háborúban veszítette életét, közülük 603 IDF-katona, 39 helyi biztonsági csapat, 68 rendőr és hat Sin Bét-tag.

Izraelben utoljára az 1973-as jom kippuri háború idején fordult elő, hogy egy év alatt ilyen magas volt a biztonsági erőknél a halálos áldozatok száma. A védelmi minisztérium egyik tisztviselője szerint az elesett katonákról való megemlékezéssel megbízott egység az elmúlt egy évben olyan nagyszámú temetéssel foglalkozott, amire normális esetben körülbelül 15 év alatt került volna sor.

A Nemzeti Biztosító Intézet adatai szerint 834 névvel bővült a tavalyi év során terrortámadásokban meggyilkolt civil áldozatok száma, túlnyomó többségük az október 7-i mérszárlás során veszítette életét, így 1851 óta 5.100-ra emelkedett az izraeli civil áldozatok száma. Az október 7-i támadás során 822 civil – 531

ságban vannak a Gázai övezetben, egy részük azonban már nincs életben. A november végi egyhetes tűzszünet során 105 civilt engedtek szabadon a Hamász fogságából. A tűzszünet előtt további négy túszt engedtek el. Három túszt élve mentettek ki a védelmi erők, és 12 túszt holttestét is megtalálták, köztük három olyanét, akiket a hadsereg ölt meg tévedésből.

A Gázában maradt túsztok közül 65-en civilek, a többi 67 az IDF-katonája, rendőr vagy a Hamász által megtámadott déli települések helyi biztonsági csapatainak tagja. Új hírszerzési adatokra és a Gázában tevékenykedő csapatok által szerzett információkra hivatkozva az izraeli hadsereg megerősítette 36 fő halálát a Hamász által még mindig fogva tartott túsztok közül.

Egy emlékezetből és reményből újjászületett ország: Izrael 76 éves

Hétfőn este beköszöntött jom háicmáut, Izrael Állam függetlenségének napja. A zsidó naptár szerint 5708. ijar hónap 5-én (abban az évben 1948. május 14-én) Ben Gurion ideiglenes államfő, későbbi miniszterelnök kiáltotta ki a zsidó állam megalapítását Tel-Avivban, mely nap azóta az önálló zsidó állam függetlenségének napja.

„Legyen áldott az Örökkévaló, a Világ Alkotója, aki életben tartott bennünket, aki megtartott bennünket és engedte számunkra, hogy megérjük a mai napot!”

Az ország az egymást követő zsidó nemzedékek számára majdnem 2000 évig makacs emlékezés volt, olyan mese, amely egyszer csak életre kelt, a zsidó történelem legirtózatosabb pusztítása után. És azóta minden megváltozott a zsidó történelemben.

A reménynek és az emlékezetnek teremtő ereje van: amire emlékezünk, létezik, és akkor, amikor eljön az idő, újjá is születhet.

Az, hogy az emlékezet és a remény anyagi erővé válhat, világot teremthet, ma már bizonyított tény. Mert Izrael országa az emlékezetből született újjá, amely nem szűnt meg

SZÍNES

KŐBÁNYAI JÁNOS

Lesz-e még ünnep?

Emlékezet és függetlenség

A naplómá sodródó bejegyzés-reakcióm egy ünnepel kezdődtek. Ama szimchát Tóraival, amely a maga fekete (szombat) rettenetében anti-szimhává (boldoggá) avanszálódott – s minden bizonnyal azzá szertül legalább évszázadnyi emlékeztünk jövő idejében. (Vajon mit kezdünk vele a közeledő ősszel, 2024. október 25-én, amelyet a szenttelen naptár számunkra előír?)

A rákövetkező *so called* események nem engedték meg, hogy a rákövetkező ünnep-szigeteken kivethessem hánykolódó, bukdácsoló hajócskám köteleit. Eltűnt a biztonságos part a horizontról, ahol ki lehetne kikötni, megpihenni, lenyugodni, netán elmélázni, ábrándozni, vagy tervekhez szólni. A jelenkori történelem csak húz, lökdös egyre örvénylőbb bizonytalanságok, víz-esések vagy sülyesztők felé. A történelemkönyvek távoli lapjairól a háborúk s velük a gyilkos emberelenség elvenedett meg „mindennapi életünkben”. Egy vértől ragacos, szenvedéstől átítatott fejezet-fölvezetés, ahogy elbeszélésével ünnepekről ünnepekre szembesülünk vele az elmúlt fél évszázadban – s még mindig el-elcsodálkozva, hogy mindezt nem „soha többé!” tanulságként olvassuk, hanem éljük. Nem, nem, sajna

mindez nem nagyszüleink története, hanem a miénk – ezt adjuk tovább a maga több évezredes megváltatlanságát csak darab időre megszakítva, a második világháború/holokauszt apokalipszisa után.

Az izraeli (vagy inkább: zsidó?) mert a diaszpórában is számon tartjuk-ünnepeljük) jom háicmáut és azt felvezető jom házikáron jeles napjai korántsem vesznek misztikus homályba. Nagyon is előttünk születnek, s ha kevesen is, de élnek olyanok, akik bőrükön tapasztalhatták meg keserves világra jöttét.

Ugyanakkor a mai Izrael Állama létrejöttének évfordulója mégis hajaznak ama mítoszokba vesző emléknepok narratívájára, azokra, amelyeknek az újra- és újraélése tett és tesz bennünket néppé. (Ahogy minden más népeket a maguk megőrzött emlékezeté.) A zsidó jeles napok közös leitmotívja abban áll, hogy mindannyiszor a gyász, a szorongás valóság csap át boldog happy endbe. Lehet, túl gyorsan, szinte átmenet nélkül. Amit még jobban megérezzük a szíreñaszóval kettévágott két nap, mint a peszáchi hággadá egyestés történet-felelevenítése vagy a pürimi Eszter történet felolvasását követő álarcos karneváli buli.

Az egyik napot, az emlékezés napját, az állam kivívásáért folytatott harcokban elesetteknek és a megmerényeltetteknek szentelik. Minden évben növekszik ez a létszám. Mind a hivatalosság, mind megannyi család, kisközösségi temetői látogatás emeli ezen a napon hőssé az áldozatokat, majd az esti televíziós adás sok-sok dokumentumfilmje ugyanezt a kollektív traumaoldó gyászmunkát szolgálja, hogy a másnapi szíreña nyomán – a függetlenségi napon – beinduljon az örömteli zászlófelvonás, a bizakodó, eredményeket felvonultató államfői beszédek, hogy utána Izrael népe kiszabaduljon a szabadba, s ott baráti, családi körben nyáron forgassa és fogyassa a friss husit, azaz a „mangált”, este pedig bálozzon vagy ingyen szabadtéri koncerteken mulasson.

1860 óta 25.040 nő és férfi adta életét Izrael függetlenségéért. 5100 állampolgár halt meg terrorista támadásban.

2023. okt 7-én 766 rendőr és katona esett el, 834 civilt öltek meg a terroristák, ezek közül 782-en még nem töltötték be 18. évüket. 1294 szülő veszítette el a gyerekeit, 2174-en a testvérüket, 248 nő siratta el a párját.

A jom házikáron megtartásával nincs probléma, különösen, hogy közel is esett a jom hásoához, ezért természetesen fűződött össze a két emléknap: tapasztalatban, valamint a genetikus és ezért „kollektív” traumákban. (Idén már az auschwitzi tábor ikonikus szögesdrótjainál és *Arbeit macht frei* kapujánál is megjelentek az antiszemita és Palesztinát éltető tüntetők.)

Azonban az idej jom háicmáut? Lehet-e függetlenséget ünnepelni, amikor 134 fogoly izraeli polgár (élve vagy halva) enyhén szólva nem független? S amikor a kis ország – ama „lángoktól ölelt” – északi és déli határvidékét a mai napig rakétaesők perzselik, s ezért közel 300.000 lakosa bombabiztosabb menedékekben húzza meg magát?

S vajon lehet-e a közvetlen, ki nem hűlt, ki nem beszélt gyászból öröme váltani? Mennyi évnek kell eltelnie addig, míg a kissé sietősen képzett mítosz valódi mítosszá tisztul, emelkedik-sejtelmesedik?

Ha egyáltalán.

Ugyanis a holokausztot idéző friss tragédia legragikusabb eleme a világ hozzáállása. A maga erkölcsi nővőjában vagy nagyhatalmi változásai dinamikáiban. Amitől sem az ókorban, sem a mai posztmodern, globális korban nem lehet „független” Izrael.

Ez a kérdőjel a legapokaliptikusabb kétely.

Mert másodsorra nem lesz vizsztatérés.

Ünnep.

Drámai mértékben megnőtt az antiszemita incidensek száma Ausztriában

2023-ban 1147 bejelentés érkezett a bécsi hitközséghez. A legnagyobb növekedés az október 7-i Hamász-támadás óta tapasztalható.

Európa más országaihoz hasonlóan az osztrák zsidóság is az antiszemita incidensek drámai növekedésével kénytelen szembesülni – derül ki az Antisemitismus-Meldestelle (Antisemitizmust Jelentő Központ) éves jelentéséből. A dokumentumból kiderül: Ausztriában is megsokszorozódott az antiszemita incidensek száma, különösen a közösségi médiában, de gyakrabban fordulnak elő fizikai támadások is, például tinédzserek körében.

Benjamin Nägele, a hitközség főtitkára, a központ vezetője negatív rekordról, az incidensek példátlan mértékű emelkedéséről beszélt: 2023-ban 1147 antiszemita incidenst regisztráltak a központban, ami minden idők legmagasabb száma.

Ez azt jelenti, számol be a *tev.hu*, hogy a tavalyi év felülmúlta még a 2021-es esztendőt (965 incidens) is, amelyet a koronavírus-járvány és a hozzá kapcsolódó tüntetések és antiszemita összeesküvés-elméletek jellemeztek. Az incidensek ideje száma a legmagasabb azóta, hogy 2008-ban megkezdtek a nyilvántartás vezetését.

„A jelentést azonban két részre kell osztani. Van az október 7-ig tartó és az azt követő időszak” – mondta Oskar Deutsch, a hitközség elnöke, aki szerint a Hamász támadásának napja sok szempontból fordulópont volt az ausztriai zsidóság hétköznapijaiban is. Ez azt jelenti, hogy az osztrák zsidók közül sokan levelezik a zsidó jelképeket, nem vesznek részt eseményeken, és nem viselik nyíltan a Dávid-csillagot.”

Gyűjtogatás a bécsi zsidó temetőben

Október 7-ig naponta átlagosan 1,55 antiszemita incidenst regisztráltak, onnantól kezdve már napi 8,3 incidens történt. Ez több mint ötszörös növekedés 2023 első kilenc hónapjához képest.

A központ minden incidenst regisztrál, a fizikai támadásoktól kezdve a közösségi médiában közzétett bejegyzésekig. A támadások száma 14-ről 18-ra emelkedett 2023-ban, beleértve az emberek vagy épületek elleni fizikai támadás bármely formáját – ilyen volt például a központi temető zsidó részlegében a díszterem felgyújtása.

Az is megtörtént, hogy zsidóként azonosítható fiatalokat először egy autóból inzultáltak, azt kiabálva nekik, hogy „Free Palestine!”. Ezután az autó megállt, többen körbevettek a fiatalokat, megverték őket, és csak akkor engedték el, amikor a szomszédok az ablakokból azzal fenyegetőztek, hogy kihívják a rendőrséget.

Különösen aggasztónak tartja a hitközség a fiatalok körében tapasztalható radikális, a közösségi média által is táplált antisemitizmust, amelynek következtében a zsidó tanulókat néha megtámadják a társaik. Az elkövetők, különösen a fizikai atrocitások esetében, egyre fiatalabbak, és aránytalanul sok köztük a muszlim háttérű. A jelentés szerint az esetek 34 százalékában jobboldali, 18 százalékában baloldali, 25 százalékában pedig iszlám motivációjúak voltak a tettesek.

A 2024-es évről még nincsenek adatok, de trendforduló, az incidensek számának csökkenése nem látszik. A fenyegetettség még mindig nagy.

„De nem hagyjuk magunkat elkeríteni, a zsidó élet zajlik, nem hagyjuk, hogy elvegyék tőlünk. Nem csak rólunk, zsidókról van szó. Most rajtunk a sor. De ha a gyűlölet és az antisemitizmus még erősebbé válik, akkor a demokrácia kerül veszélybe. Ha a gyűlölet eluralkodik az utcákon, akkor az élet úgy, ahogyan eddig volt, többé nem lesz lehetséges” – mondja Oskar Deutsch.

„Miért éppen a zsidók?”

Bolgár Dániel történész *Miért éppen a zsidók? című könyvében azt szeretné bebizonyítani, hogy a zsidók is ugyanolyanok, mint bárki más, a különbség csak annyi, milyenek látják őket. Könyvbemutatót jártunk.*

Miért éppen a zsidók?

A provokatív kérdés egy frissen megjelent kötet címe. A szerző Bolgár Dániel történész, egyetemi adjunktus az ELTE Bölcsészettudományi Karán. A könyvet a Magvető Caféban mutatták be.

A Corvina Kiadó valószínűleg nem mérte fel elég körültekintően az érdeklődést az új megjelenés iránt, mert a Magvető Café befogadóképessége nem bizonyult elegendőnek a nagyszámú közönség számára. Így a zsúfolt nézőtérrel a kávézó hátsó helyiségei is megteltek érdeklődőkkel, akik ha látni nem is láthatták a résztvevőket, de legalább valamennyit hallhattak a beszélgetésből.

A kötetet Balázs Gábor egyetemi docens, az OR-ZSE megbízott rektora és Farkas Attila Márton egyiptológus, kulturális antropológus, vallástörténész, esszéista mutatta be. Az est moderátora Pető Péter újságíró, a 24.hu főszerkesztője volt.

A *zsidó siker és kudarc feltalálása Magyarországon* alcímű művében a szerző amellett érvel nagy anyagot feldolgozva, egyszerű szavakkal és mérsékelt humorral, hogy mindenki azt kapta, amit nem érdemelt. A teljesítmények elbírálását ugyanis elfogulttá tette az az ószi fantázia, hogy a zsidók esze éles, ám testük csúnya, karjuk gyenge, jellemük megbízhatatlan, és épp ennek az ellenkezője a keresztényeké, ami miatt a szellemi versengésekben felül-, a testiekben alulértek a zsidók.

A valóságos zsidó, e mindannyiunkhoz igen hasonló, meglehetősen

szürke alak életét eluralka a képzeletbeli zsidó vérbő figurája. Az egyenlőtlenségek háttérben az erősebb fél önmegvetése, a gyengébb fél felsőbbrendű képességeibe vetett rögeszmés hite állt. Tulajdonképpen ennek a 20. század elején, a vészkor előtt uralkodó gondolatnak hosszas kifejtése volt a könyvbemutató témája, amely tétel azonban talán kissé már túlhaladottnak tűnik a mai Izrael-fókuszú zsidó-felfogás számára.

„A zsidóságom a tetteimre nincs hatással, de az életemre igen. Ezt nem érttem” – vezette fel a szerző a gondolatot, amelynek nyomán korábban a disszertációja, majd ez a kötet megszületett tudományos munkából átirnt, frivolan humoros olvasmányként.

Bolgár régi iskolai értesítőket lapozgatott, úgynevezett erőmérési táblákat, amelyeket harminc éven át adtak ki Magyarországon. A *Puhány zsidók vagy részrehajló tornatanárok?* – A zsidó testi kudarc a század-

fordulás Magyarországon című korábbi tanulmánya e források alapján született, amelyekben a diákok fizikai teljesítményét egyenként felmérték, feljegyezve, ki hány és milyen gyakorlatot tudott elvégezni.

Ez a módszertan vált a kutatás alapjává, amely két embercsoport – zsidók és nem zsidók – teljesítményét hasonlítja össze. A konklúzió azonban az lett, hogy nem a tettekben és teljesítményben van a döntő különbség, hanem abban, hogyan látja a világ ezeket a tetteket. Tehát a könyv valódi témája a zsidók helyett sokkal inkább a valóságok értelmezése.

Bolgár két meghatározóan inspiráló könyvet említ szellemi kalandként, amelyek komoly hatással voltak rá – Max Weber: *A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme* és Émile Durkheim: *Az öngyilkosság*.

Egy tanára nyomán luciferi alkatként jellemzi magát, akibe belebújt a tagadás szelleme. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint a szöveg, amelyet a disszertációjához készített, mivel úgy érezte, túl sokszor használja a *zsidó* szót. Azonban kiderült, hogy a leggyakoribb szó a *nem* volt.

Tehát milyenek a zsidók és milyenek nem? Milyenek a zsidók és milyenek nem zsidók? És milyenek a nemzsidó zsidók? Lehet, hogy olyanok, akik állandóan ezekről a kérdésekről filozofálnak?

Ez a könyv azt akarja bizonyítani, hogy a zsidók pont olyanok, mint a szlovénok. A szlovénok milyenek? Semmilyenek. A magyarok számára nem különösebben érdekesek. Mondhatni unalmasak. Tétel: a zsidók is ugyanolyanok, mint mindenki, a különbség csak annyi, milyenek látják őket.

Tehát a közkeletű feltételezés a zsidók felsőbbrendűségéről csupán a nem zsidók fejében él. A szerző sze-

Fleischmann Izrael elképesztő kézírata

Különleges könyv bemutatóját tartották peszách előtt Győrben a helyi zsidó hitközség szervezésében. *Fleischmann Izrael: Egy fény a szorongatásban* című könyvről volt szó, a kötetről a rendezvényen Villányi Benjámin, a kiadvány szerkesztője beszélt. Fleischmann Izrael ritka írását Zima András történész egy korábbi kötetbemutatón elképesztőnek nevezte.

A győri Menházban tartott bemutatót igen sokan vettek részt, ami nemcsak a különleges könyvnek, hanem a Győri Zsidó Hitközség elnökének, Villányi Tibornak is köszönhető, aki egyrészt kitartó szervezőmunkával tartja egyben a közösséget, másrészt hangsúlyt helyez arra, hogy a helyi nem zsidó társadalmat is megszólítsa egy-egy rendezvény kapcsán. A peszách előtti napokban rendezett bemutatót az *Egy fény a szorongatásban* című könyv szerkesztőjét, Villányi Benjámin Kácsor Zsolt, a Mazsihisz munkatársa kérdezte.

A szerző, Fleischmann Izrael (aki nem író volt, s nem is történétíró) vaskos írásában olyan zsidó világokról mesél, amelyek a benne élőkkel együtt örökre elvesztek, pontosabban: elveszejtették őket. Megölték azokat, akik ezeket a világokat alkották.

Fleischmann vallásos és nagyon vallásos zsidókat látott egymás mellett élni, munkálkodni, zsinagógába járni, majd mindezt az 1970-es években Izraelben meg is írta. Páratlan kordokumentum és gyönyörű mozaik született, amely az olvasó szeme előtt áll össze apró darabokból, történetekből, jellemrajzokból.

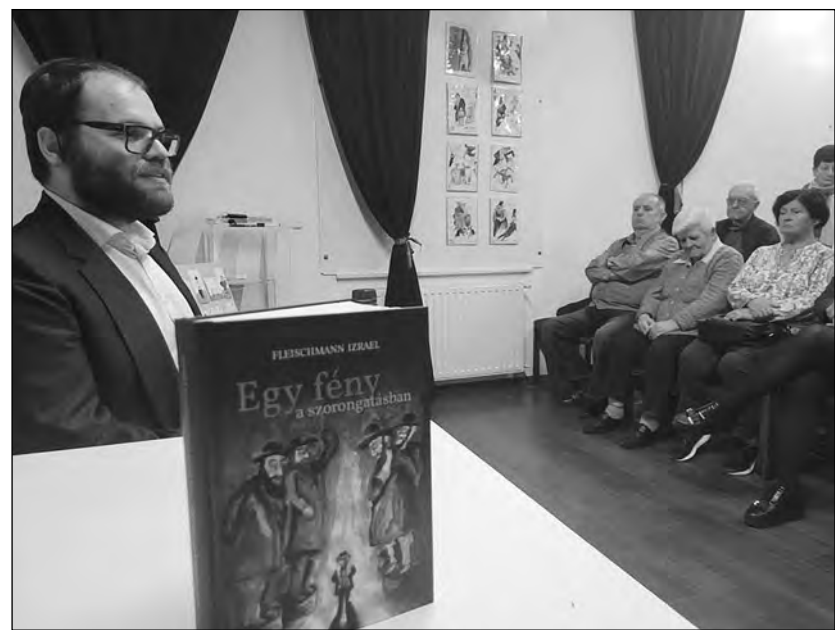
Ha már történetírás, akkor adekvát a kérdés: melyik korról szól a szöveg? Vajon arról-e, amit elbeszél, vagy talán arról, amikor a visszaemlékezés íródott? E kérdéseket Zima András történész a könyv egy korábbi, budapesti bemutatóján tette föl, s mint mondta: a Mazsihisz Szeretkórházában készítették interjúkat a vészkorszakról holokausztúlélőkkel, és sok esetben az volt a benyomása, hogy az alanyok 2023-ról és nem az 1940-es évekről beszélnek.

A győri bemutatót szóba került az is, hogy Villányi Benjámin miképpen találta rá a kézíratra Izraelben – azaz miképpen talált rá a kézirat a szerkesztőjére... Ami egészen különleges történet: pár éve, amikor Benjámin Izraelbe került, elsősorban természetesen tanulni szeretett volna, s elsősorban természetesen Talmudot, ezért bement egy zsinagógába, és érdeklődött, tud-e itt valaki magyarul. Habár akkor még kezdetleges volt a hébernyelv-tudása, sikerült megértetnie magát a hittestvérekkel, így találkozott valakivel, aki kicsit tudott magyarul, majd az ő révén ismerkedett meg Fleischmann özvegyével, aki egyszer csak a kezébe adta a stencillezett formában szűk körben már terjesztett kéziratot. Nem kevés szerkesztői munkával ebből állt össze ez a kötet, amelyet mindannyiunknak javasolunk olvasásra!

Fleischmann Izrael (1920–2008) igazi tanúként éppen úgy beszél el könyvében az életét, ahogy azt a nappalinkban egy karosszékekben ülve tette volna. Fiatalon tevékeny részese volt a 20. század eleji, sajátosan magyar vidéki ortodox zsidó közegnek, amelyet csak kevés más szerző révén ismerhetünk meg, ezért elbeszélése nem csupán az átéltszenvedések leírása, hanem egy elpusztult társadalmi csoport értékeinek megörökítése is.

Személyes érintettsége okán sem leplezi érzelmeit, a veszteség iránti keserűségét, azonban a számszerűsített adatok helyett éppen a hangvétele teszi hitelessé történetét. Olvasóként nem vagyunk kötelesek minden egyes állításával, esetenként sarkos észrevételével egyetérteni, mégis fontos, hogy meghallgassuk egymást, igyekezzünk megérteni a másik nézőpontját is, mert az ilyen személyes beszámolók sokasága által alkothatunk pontos képet a közös múltunkról, amely egyúttal a magyarság jövőjének is záloga. (A kiadó ajánlójára)

A könyvet a Villányi Kiadó honlapján (villanyikiado.hu) rendelhetik meg.

Villányi Benjámin a győri bemutatót

rint a zsidó pusztán egy tudati konstrukció, amely bizonyos téren előnyben van a többiekhez képest.

Erre az állításra Balázs Gábor azonnal rációzott azzal a nagyon is kézzelfogható ténnyel, hogy: én itt vagyok, és zsidó vagyok. Amint beleolvastam – meséli az OR-ZSE megbízott rektora –, rögtön tudtam, hogy ebben a könyvben a Magyarországon egyik legelterjedtebb zsidó identitási forma lesz a fő vonal, amely szerint szabadon választom az identitásomat, az vagyok, ami akarok lenni, és nem vagyok az, ami nem akarok lenni. Balázs Gábor állítása szerint viszont éppen ez az elképzelés a tudati konstrukció, hiszen vannak meghatározottságaink, így nem igaz, hogy akármit választhatunk identitáskep-ző forrásnak.

A könyv egyfajta pszichoterápiás írásnak is felfogható, mindenképpen a szerzőről szól, mivel a beszélgetők szerint sosem létezik érzelmentes érvelés. Nagy szerepe van az egyéni teljesítményekben nemcsak annak, hogy mit gondolnak rólunk, de annak is, hogy ki mit gondol saját magáról.

Az olvasói értelmezést befolyásolja a koncepció, hogy zsidónak vagy nem zsidónak gondoljuk a szerzőt. Az írás stílusa és jellegzetes szellemessége miatt pedig van rá esély, hogy zsidónak tartjuk a Schrödinger macskájaként, a zsidó és nem zsidó lét határán szuperpozícióban lebegő szerzőt, aki a zsidó okosság sztereotípiáját akarja lebontani, miközben pontosan ezzel él, és láthatóan imádja is használni.

Rubin Eszter/Kibic

SPÁNN GÁBOR

Történelmi irkalapok 3.

Néhány szükséges holmit bera-
kott a kis vulkánfíber bőrön-
dömbe, mondván: ezt hoztam én,
ő pedig csupán a legszükségesebb
ruhadarabjait és tisztálkodó-
cikkeket tett be egy nagyobb sza-
tyorba. Az információért hálából
– mintegy tudván, hogy ide mi egy-
hamar nem jövünk vissza – szinte
valamennyi konyhai felszerelését,
lábosokat, evőeszközöket odaadott
a házmesternénknek. A Vörös-
marty utcai lakásunkból ezek vol-
tak az utolsó darabok, amiket ön-
ként ajándékoztunk valakinek.

Engem kézen fogott, fölütötte a
mindent tudó noteszt, és elvitt va-
lahova Buda túlsó felére egy ottani
címrre. Mikor a háziak ajtót nyitot-
tak, ő mosolyogva mondta, hogy
reméli, megismernek minket, ő a
fogorvosuk felesége, én a kislia va-
gyok. Tudnának-e rajtunk segíteni
bármennyi időre egy-egy fekvő-
helyre? Az első asszony arcára
évekig emlékeztem: először a döb-
benet ült ki rá, majd eleredtek a
könnyei, és azt mondta, van ugyan
egy kis vendégszobája, de mivel a
szomszédja csendő, fél, hogy akarat-
lanul is zajt csapok, ezért arra
kér minket, várjuk meg az estét,
akkor lemehetünk a pincéjünkbe,
ahol van két használaton kívüli
matrac, amihez majd ad pokrócot.
Emlékeim szerint itt két éjszakát
töltöttünk úgy, hogy a lakás tulaj-
donosnője mint aki tüzelőért jön
le, a vödörben hozott nekünk hi-
deg enniválót.

Harmadik nap már a kezét tör-
delve kérte édesanyámat, hogy ha
van még rajta kívül más ilyen
ismerősünk, menjünk el azokhoz,
mert egyre több a környékükön a
razzia, és a csendő ha részegen
jön haza, annak is ki vagyunk téve,
hogy lejön a pincébe. Köszönettel
innen továbbálltunk.

Ez a játék ismétlődött apám pre-
cizitása okán legalább még 8 he-
lyen. Volt, ahol szobát kaptunk a
lakásban és együtt ehettünk a csalá-
ddal, mert nem volt szomszéd-
juk. Volt olyan is, ahol a háziúr ki-
jelentette, hogy ő senki kedvéért
nem fog ujjat húzni a hatósággal,
a törvényeket tartsa be mindenki,
mi menjünk, ahova látunk. És
ránk csapta reményességünk utolsó
ajtáját. Kifogyva a címeiből, utol-
sónak maradt az egyik Klauzál pi-
acón hentesünk, akiről tudta édes-
anyám, hogy jóindulatú ember, és
az üzlete hátsó részében lakik. A
csarnok nyitva volt, és bár árus
egy sem, anyám tudta, hova kell
menni. A hentes valóban kedves

volt, adott egy rúd valamilyen sza-
lámít, és azt mondta, hogy ő és új-
donsült felesége meg annak kis-
gyermeke laknak egyetlen szobá-
ban, ide már nem fér be senki. De
azt hallotta, hogy a Lehel téri ka-
tolikus templom plébánosa zsidó-
kat bújtat, próbálkozunk ezzel.
Anyám, akiből nem hiányzott a
kurázi, ezt is fölállalta. Kerülve
a főútvonalakat, elmentünk a Le-
hel térre. Sokáig kellett dörömbölni
a templomkapun, míg megjelent
egy apáca, akitől én rettenetesen
megijedtem, mert egy nagyon
nagy darab nő fekete ruhában, hó-
fehér fityulával, nyakában ke-
reszttel számomra akkor ijesztő
volt. Szinte nem is kérdezett sem-
mit, csak körülnézett, hogy látja-e
valaki, aztán beléködöszt minket a
templomba. Templomot mondtam,
de felnőt fejjel már tudom, hogy
az inkább emlékeztetett menekült-
táborra, mint Isten házára. A jó-
lelkű plébános teljesen átalakítat-
ta a nagyhajót. Oldalra tetette a
padokat, és szinte egészen az oltá-
rig beterítettette szalmával a padló-
zatot úgy, hogy 3-4 helyen még
egy-egy paraván is állt, ahol vagy
szoptatós anya, vagy súlyos beteg
feküdt. Azt, hogy zsidók vagyunk-
e, meg sem kérdezték, csak rábök-
tek az egyik sarokban egy fekhely-
re, mondván, hogy huzzuk össze
magunkat, mert a hátracon ket-
tőnknek együtt el kell férnünk.

Itt következett egy viszonylag
nyugodt hét, 1944 novemberének

utolsó hete. Én úgy éreztem ma-
gam, mint Aliz csodaországában,
amikor a menekült sokaság orra
előtt a plébános naponta három-
szor letérdelt, és apácákkal körül-
véve imádkozott. Összebarátkoz-
tam korombéli gyerekekkel, és
akinek volt valami játéka, egy sza-
kadtt gumilabda vagy az akkor di-
vatos csattogós lepke, azzal ját-
szottam. Hogy honnan szedtek
élelmiszert, máig nem tudom, de
minden nap legalább egyszer kap-
tunk enni, ha mást nem, egy szelet
margarinos kenyeret egy pohár
tejjel vagy meleg teával. Aludni
természetesen csak én tudtam –
egy öt és fél éves gyerek nyugalmá-
val, édesanyám nem, mivel a 30-40
ember kánonban köhögött és tüss-
zögött az amúgy hideg helyiség-
ben.

Azt hiszem, vasárnap lehetett,
bár számomra az időnek nem volt
szerepe, amikor a pap és apácái túl
gyorsan lezavarták a reggeli imát,
majd a plébános felment a szó-
székre, és figyelmet kért. Elmond-
ta, hogy kapott egy fülest, a nyila-
sok már a Váci úton járnak, per-
cen belül újukba esik a templom-
ma. Ő nem magát és apácáit félti,
hanem bennünket, de lássuk be,
hogy tovább nem maradhatunk.
Csak arra kért minket, hogy vár-
juk be a sötétedést, és ne tömege-
sen, hanem pusztán családonként,
legalább negyedórás szünetekkel
hagyjuk el a templomot.

(Folytatjuk)

Megszűnhet a biztonságosnak hitt zsidó életforma?

A második világháború óta nem látott ütemben növekszik az antiszemita incidensek száma szerte a világon. Ha ez a tendencia folytatódik, akkor a zsidók eddigi viszonylagos biztonsága és szabadsága sajnos a múlté lesz. Ez a summázata a Tel-Aviv Egyetem friss kutatási eredményének, amelyet a Deutsche Welle (DW) ismertetett.

Habár sokan azt feltételezik, hogy a Hamász október 7-i terrortámadása okozta a zsidóellenesség növekedését, a kutatók megállapították: már október hetediké előtt is mérhető volt az antiszemitizmus emelkedése. A múlt év első kilenc hónapjában nőtt az antiszemita incidensek száma 2022-höz képest, azaz a zsidók felé megnyilvánuló gyűlölethullámot nem lehet egyszerűen csak a Hamász támadására válaszul adott gázai offenzívával magyarázni.

Németországban tavaly januártól szeptemberig 1365 antiszemita incidens történt, ez a szám október 7. és december között 2249 volt. Az Egyesült Államokban 2023 januárja és szeptembere között körülbelül 3500 antiszemita incidenst jelentettek, míg az év utolsó három hónapjában csaknem 4 ezret.

A jelentés készítői hangsúlyozzák: ha ez a helyzet továbbra is fennáll vagy tovább romlik, akkor a zsidó embereknek lehetetlen lesz normális életet élni szerte a világon. Urija Sávit, az egyetem oktatója szerint a gyakorlatban ez sajnos azt fogja jelenteni, hogy meg kell fontolni a Dávid-csillag viselését, a zsinagógák, iskolák, zsidó közösségi intézmények látogatását vagy a héber nyelv nyilvános használatát.

Programajánlat

Június

Generációk Klubja

(1067 Bp., Hunyadi tér 3., félemelet)

A programok 15 órakor kezdődnek.

Június 3.: Deák Gábor üdvözölhetjük!

Június 10.: Kacsvinszky Barbara látogat hozzánk.

Június 17.: Spánn Gábor előadása (Magyar zsidó értelmiségiek pantheonja).

Június 24.: A zongoránál Fűzy Gábor!

**APRÓ-
HIRDETÉS**

szesen pár órát igénylő feladatokhoz, díjazás nélkül. 06-1-321-3497, esti órákban.

Idős ember gondozását vállalom. 06-20-501-2305.

Budapest VII. ker., Dob utca és Károly krt. sarkán lévő, felújítandó lakás eladó. Energiabesorolás EB-FF pisti.fodor@gmail.com, 06-50-134-3042.

Tisztességgel, szeretettel vállalom idős gondozást. Autóval rendelkezem, bevásárlást, egyéb ügyek intézését vállalom! Akár életjáradéki/eltartási szerződést is kötnék. Józan életű, 35 éves hölgy vagyok. horvathgina16@freemail.hu, 06-70-746-0055, Georgina.

Műfogsorrogzítás minimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdentel.hu és www.mini-implantatum.hu

Üzemorvosi, házi orvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő-szerda 15-16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Szociális alapítvány keres megbízható munkatársakat havonta ösz-

Mártír-istentiszteletek

Június 2., vasárnap		
Kecskemét	11.00	temető
Devecser	11.00	temető, majd a volt zsinagóga falánál emléktábla-avatás
Zalaegerszeg	11.00	zsinagóga
	13.00	temető
Mosonmagyaróvár	15.00	temető
Kispest	11.00	temető
Június 7., péntek		
Nyíregyháza	11.00	zsinagóga
Június 9., vasárnap		
Révkörmár	10.30	temető
Június 16., vasárnap		
Székesfehérvár	11.00	temető
Kápolnásnyék	15.00	temető
Mezőtúr	10.00	Emlékhely (Petőfi tér 1.)
Hódmezővásárhely	10.00	zsinagóga
Gyöngyös	11.00	temető
Abony	14.00	Szolnoki út, emléktábla-avatás
Eger	14.00	temető
Tata	10.00	temető
Tatabánya	13.00	emlékpark
Balassagyarmat	11.00	temető
Esztergom	11.00	temető
Zalaszentgrót	11.00	temető
Kunhegyes	10.00	MÁV-állomás, emléktábla-avatás
Nagymegyer	16.00	temető
Június 23., vasárnap		
Szécsény	11.00	temető
Szolnok	11.00	zsinagóga
Szeged	10.00	téglagyári gettóbejárat (Cserzy M. u. 32.)
Salgótarján	10.00	temető (Füleki út)
Nagykátá	10.00	temető
Miskolc	11.00	temető
Június 28., péntek		
Csongrád	10.00	temető
Június 30., vasárnap		
Mohács	10.30	emlékmű (Eötvös u. 2.)
Kaposvár	11.00	temető
Kiskunhalas	11.00	zsinagóga
Gyula	12.00	temető
Békéscsaba	15.00	zsinagóga, emlékfal
Dombóvár	14.00	temető
Veszprém	10.00	városi emlékmű
Július 7., vasárnap		
Szombathely	11.00	zsinagóga, temető
Jászberény	11.00	temető
Szekszárd	10.30	Művészetek Háza (volt zsinagóga)
Győr	10.00	temető
Pápa	15.30	zsinagóga
Pécs	10.00	temető, koszorúzás a gettó falánál
Sopron	11.30	zsinagóga
Sárbogárd	11.00	temető
Július 14., vasárnap		
Debrecen	10.00	Monostorpályi úti temető
Cegléd	9.00	templom
Nagykőrös	11.00	zsinagóga
Pesterzsébet	10.00	temető
Karcag	11.00	temető
Július 17., szerda		
Kecel	18.00	temető
Július 28., vasárnap		
Újpest, Rákospalota, Pestújhely	18.00	zsinagóga

A további időpontokat folyamatosan közöljük. Kérjük olvasóinkat, hogy az időpontokat, helyszíneket rendszeresen kísérik figyelemmel a honlapon is (mazsihisz.hu), mert változás lehetséges.

Gyógyszer- és MR-támogatás igénylése

Az alábbiakhoz igényelhetnek támogatást szociálisan rászoruló betegek:

1. Az újonnan szükségessé vált, az átlagosnál sokkal drágább gyógyszer beszerzése, egyhavi adagot figyelembe véve. Ez a támogatás alkalmankénti, tehát nem folyamatosan értendő. Az egyszeri gyógyszerbeszerzésre adható támogatás felső határa 60.000 Ft.

2. Magánorvosi MR-vizsgálat elvégeztetése, ha állami intézmény csak túl késői időpontra tudja azt vállalni. Az egyszeri magánorvosi MR-vizsgálatra adható támogatás felső határa 80.000 Ft.

Támogatásunk nem tartozik a hitközséghez, hanem egy magyar holokauszt-túlélő magánjellelű kezdeményezésére.

Részletesebb, az igénylés módjára is kiterjedő tájékoztatás a következő telefonszámon kapható: 06-1-321-3497, lehetőleg az esti órákban.

Továbbra is várjuk a szociálisan rászorulóknak jelentkezéseit.

NAPTÁR

Június 7., péntek	Szíván 1. Újhold	Gyertyagyújtás: 8.20
Június 8., szombat	Szíván 2.	Szombat kimenetele: 9.40
Június 11., kedd	Szíván 5. Erev sovaujsz	Gyertyagyújtás: 8.22
Június 12., szerda	Szíván 6. Sovaujsz 1.	
Június 13., csütörtök	Szíván 7. Sovaujsz 2.	Mázkir
Június 14., péntek	Szíván 8.	Gyertyagyújtás: 8.24
Június 15., szombat	Szíván 9.	Szombat kimenetele: 9.45

ÚJ ÉLET

Kiadó: Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége
(székhelye: 1075 Budapest, Síp utca 12.)
Kiadásért felelős személy: dr. Kunos Péter
Szerkesztésért felelős személy:

Kardos Péter
1075 Budapest, Síp u. 12.
Te lefon/fax: +36-1-413-5537,
+36-1-322-2829

E-mail: ujelet@mazsihisz.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa

Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 9600 Ft
Külföldre 13.600 Ft/év
USA és Izrael: 15.000 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám:
11707024-22118480
OTP SWIFT kód:
(BIC) OTPVHUHB
IBAN:

HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsek: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.

Szedés, törledés:
WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák:
PrimeRate Kft.

ISSN 0133-1353

Izraeli ENSZ-nagykövet: Megnyitották az ENSZ-t a modern nácik és a népiertő dzsihadisták előtt

Az ENSZ-közgyűlés megszavazta azt az arab-palesztin határozat-tervezetet, amely új jogokat biztosít a palesztinoknak a világszervezetben. A határozattervezetre kilenc ország nemmel szavazott, köztük Magyarország, Izrael és az Egyesült Államok is.

A tervezet jóváhagyása 143 igenel, 9 nemmel és 25 tartózkodással a 193 tagország képviselőiből álló testületben gyakorlatilag annak a kifejeződése, hogy a tagországok támogatják a palesztinok azon törekvését, hogy egyszer elnyerjék a teljes jogú ENSZ-tagságot, ami elvezethet államiságukhoz is.

Az elfogadott határozat nem adja meg a teljes jogú tagságot a palesztinoknak, csak azt ismeri el, hogy jogosultak ezt megkapni, és leszögezi, hogy „minél előbb meg is kell azt kapniuk”.

Ezenkívül a közgyűlés azt javasolta a Biztonsági Tanácsnak, hogy „kedvező kimenetellel vizsgálja felül korábbi döntését”, amelyben az Egyesült Államok vétőjával elutasította a palesztin állam elismerését.

„Békét és szabadságot akarunk” – jelentette ki a közgyűlésben Rijád Manszúr palesztin ENSZ-nagykövet.

Az ENSZ Alapokmánya szerint a tagság nyitott minden „békeszerető állam” előtt, amely elfogadja a dokumentumban foglalt kötelezettségeket, és képes és kész ezeket betartani.

„Ameddig önök közül sokan zsidógyűlölők, addig nem igazán törődnek azzal, hogy a palesztinok nem békeszeretők” – jelentette ki Manszúr után felszólalva Gilád Erdan, Izrael állandó ENSZ-képviselője. Szégyelljék magukat! A világszervezet legnagyobb testülete „a korunk Hitlerre vezette palesztin terrorállam létesítésének küszöbén áll” – tette hozzá a Hamász terror-szervezetre utalva.

Az ENSZ Közgyűlés határozatban szólította fel a Biztonsági Tanácsot a palesztin államiság elutasításáról szóló döntés felülvizsgálatára.

A nagy többséggel elfogadott dokumentum a palesztinok számára új jogokról és kiváltságokról is rendelkezik.

„Megnyitották az ENSZ-t a modern nácik és a népiertő dzsihadisták előtt, akik egy islamista államot akarnak létesíteni Izrael egész területén, és meg akarnak gyilkolni minden zsidó férfit, nőt és gyermeket” – hangoztatta Erdan. A teljes jogú ENSZ-tagsági kérelmet előbb a 15 tagú Biztonsági Tanácsnak, majd a közgyűlésnek kell jóváhagynia.

Robert Wood, az amerikai ENSZ-nagykövethelyettes a szavazás után a közgyűlésben kijelentette, hogy az ENSZ-ben és a helyszínen hozott egyoldalú lépések nem segítik elő a kétállami megoldást.

„A szavazatunk nem a palesztin államiság ellenzését tükrözi; vilá-

gossá tettük, hogy támogatjuk és ésszerűen elő akarjuk azt mozdítani. Ellenkezőleg, ez annak az elismerése, hogy az államiság kizárólag a felek közötti közvetlen tárgyalásokból eredő folyamat eredménye lehet” – tette hozzá.

A most elfogadott közgyűlési határozat révén a palesztinok 2024 szeptemberétől bizonyos pótlólagos jogokhoz és privilégiumokhoz jutnak, így helyet kapnak az ENSZ-tagok között a közgyűlés termében, de továbbra sincs szavazati joguk a testületben.

A szavazás után Mahmúd Abbász, a Palesztin Hatóság elnöke közleményben hangsúlyozta, hogy „Palesztina továbbra is kitart a teljes jogú ENSZ-tagság elérése mellett”. A Palesztin Hatóság külügyminisztériuma üdvözölte a közgyűlési határozat elfogadását, hozzátéve: bizonyítékát látja a dokumentumban annak, hogy Palesztina megérdemli a teljes jogú tagság elérését.

Az izraeli külügyminiszter közleménye szerint „a közgyűlés határozata a Hamász gyilkosait és erőszaktevőit jutalmazza”, és aláaknázza az islamista palesztin mozgalom által október 7-én tisznak elrabolt emberek kiszabadítását. „Az üzenet, amelyet az ENSZ e fájdalommal teli térségnek küld, nem más, mint hogy az erőszak kifizetődő” – írta Jiszráel Kac az X közösségi portálon.

Az önálló palesztin állam elismerését Mahmúd Abbász 2011-ben hivatalosan kérte az ENSZ-től. A kérdéssel akkor nem szavaztak, mert a palesztin fél nem tudta felmutatni kérelméhez a BT 15 tagállamból minimum 9-nek a támogatását. (MTI)

Netanjahu a 30-as évek Németországhoz hasonlította az amerikai egyetemek tüntetéseit

A Texasi Egyetemen a rendőrség határozottan fellépett a tüntetőkkel szemben Austinban, és többeket őrizetbe vett.

Az Izrael ellen tüntető csoport élőláncot formálva próbálta megakadályozni a hatóságot az egyetem területén nem engedélyezett gyülekezés feloszlításában, amelyben lovas rendőrök is részt vettek.

Greg Abbott, Texas kormányzója világossá tette, hogy a hatóságok őrizetbe veszik azokat, akik nem távoznak az egyetemi területről. A republikánus politikus úgy fogalmazott, hogy az antiszemitizmust Texas nem fogja tolerálni, és közölte, hogy az ilyen tevékenységben részt vevő diákokat kizárják az állam közfinanszírozott egyetemeiről, főiskoláiról, és az érintetteknek börtönben a helyük.

A tüntetők azt követelték, hogy az egyetem szakítsa meg a kapcsolatokat Izraellel, amelyet népiertással vádolnak.

A Dél-kaliforniai Egyetemen erőszakos jelenetek is lejátszódtak, amikor az intézmény hatóságai szerepkörben intézkedő biztonsági szolgálata próbálta felszámolni a tüntetést és őrizetbe venni a hangadókat. A demonstrációban több százan vettek részt.

Az összesítések szerint az eltelt egy hétben az Egyesült Államok 50 legnagyobb egyeteméből több mint 25 intézményben szerveztek palesztinpárti diákcsoportok tüntetéseket, a legtöbbet az ország északi partvidékének egyetemein, valamint Kaliforniában.

A zsidó diákok melletti támogatás jeleként New Yorkba, a Columbia Egyetemre látogatott Mike Johnson, a képviselőház elnöke, és az intézmény rektorának lemondását sürgette. Egyben bírálta az egyetemi vezetőket, amiért engedték odáig fajulni a helyzetet, hogy „a félelem és megfélemlítés vehesse át az uralmat a szólásszabadság, valamint a vélemények szabad cseréje és a vallás szabad gyakorlása felett”. A republikánus politikus szorgalmazta, hogy akár a Nemzeti Gárdát is bevetnék a tüntetés felszámolására, amennyiben az nem szűnik meg. Mike Johnson beszédét a tüntető palesztinpárti fiatalok többször félbeszakították.

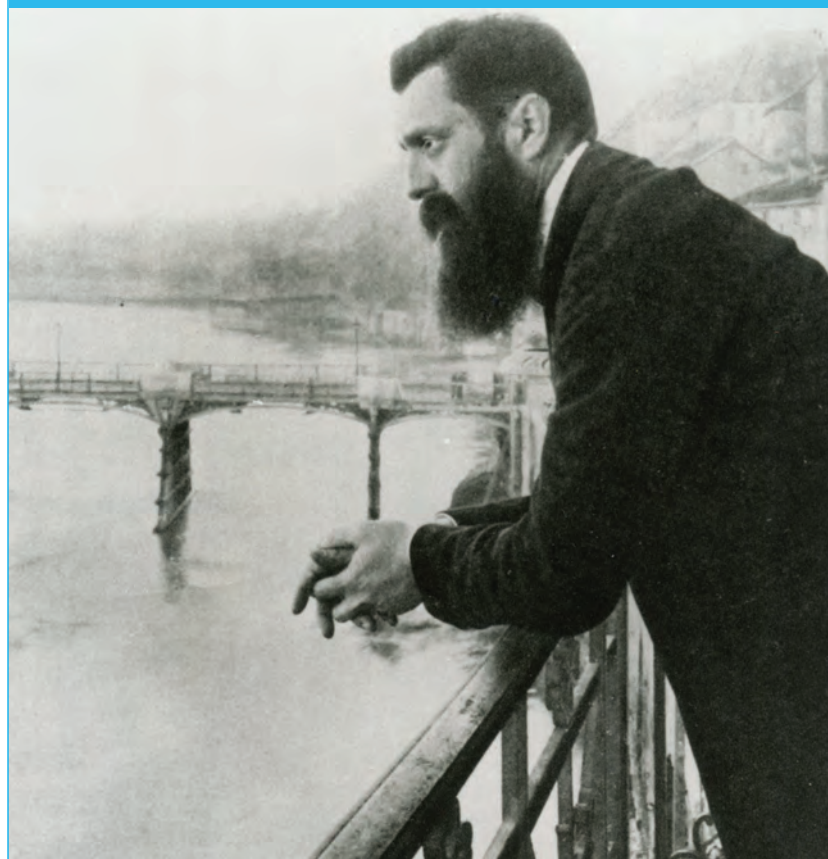
A Fehér Ház szóvivője sajtótájékoztatóján a Columbia Egyetemen történeteket „gonoszra” mondta, és hangsúlyozta, hogy „amikor fizikai megfélemlítés történik, és groteszk, antiszemita megjegyzések hangzanak el, azt el kell ítélni”. Hozzátette, hogy Joe Biden elnök fontosnak tartja a szólásszabadságon alapuló vitát, valamint a diszkriminációtól mentes egyetemi közeget, de a tüntetéseknek békésekknek kell maradniuk, és a diákok biztonságát nem fenyegetheti veszély.

Közleményben ítélt el az Egyesült Államokban folytatódó Izrael-ellenes tüntetéseket az izraeli miniszterelnök is. Benjámín Netanjahu a történeteket ahhoz hasonlította, ami a németországi egyetemeken történt az 1930-as években. Sürgette a folyamat megállítását, valamint a zsidóellenesség egyértelmű elítélését, amire véleménye szerint jelen esetben nem került sor. (MTI)

Benjámín Netanjahu

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

az Ön Öröksége
is hozzájárulhat e célhoz.
Keren Hyesod UIA,
a szervezet, amely Izrael
részére gyűjt adományt.

Tőlünk megtudhatja hogyan
E-mail: eli.keidar@kerenh.hu
Telefax: +972-4-6263636
Mobil: +36-30-8487380

Az ENSZ szerint feleannyi palesztin civil halt meg, mint korábban állították

Az ENSZ váratlanul és megrázóan nélkül felülvizsgálta és nagyjából a felére csökkentette a Gázai övezeti izraeli-palesztin fegyveres konfliktusban meghalt

nők és gyermekek helyi számlákon alapuló becslést számát, miközben összességében az életüket veszítők számán nem változtatott.

A világszervezet legfrissebb je-

lentésében a Humanitárius Ügyeket Koordináló Hivatal (OCHA) által közölt – az ENSZ-hez eljuttatott beszámolókból származó – számok tanúsága szerint arra a következtetésre jutott, hogy az azonosított halálos áldozatoknak csaknem a fele férfi, harminckét százalékuk gyermek, húsz százalékuk nő, míg korábban nagyjából több mint kétharmaduk volt nő és gyerek.

Az OCHA jelezte, hogy forrásként elsősorban a fegyveres konfliktust kiváltó terrortámadás elkövetője, a Hamász palesztin islamista szervezet egészségügyi minisztériuma által megadott adatokra támaszkodott, mert „nem álltak rendelkezésére független és ellenőrzött adatok”.

Az OCHA nyilvántartása szerint május 6-án 34.735 volt a Gázai övezeti halálos áldozatok száma, amiből több mint 9.500 volt nő és több mint 14.500 gyerek. A május 8-i adatok szerint azonban az összesen 34.844 halálos áldozatból 4.959 volt nő és 7.797 gyerek.

A washingtoni Közel-kelet-politikai Intézet már januárban kiadott egy olyan jelentést, amely szerint számottevő eltérések voltak az áldozatszámokról szóló beszámolók között – emlékeztetett honlapján a The Jerusalem Post című izraeli újság. Abraham J. Wyner amerikai statisztikaprofesszor a zsidó kultúrával foglalkozó, Tablet című folyóiratnak nyilatkozva azt mondta: szerinte irracionálisak a Hamász által rendszeresen közölt halálozási adatok, mert túlságosan szabályosan emelkednek. Miután a háborúk intenzitása mindig változik, ebből következően az áldozatszámok is szabálytalanul kell változniuk – fejtette ki. (Shiri Szusza/MTI)

KIEZMÉRÉS **20** **ÉV - HÚSZ DAL**
JUBILEUMI KONCERT
2024. június 16.
Hegedűs-Csáky Zsinagóga
18 óra
Bp. XIII. Hegedűs Gyula utca 3.

Sztárvendégek:
Janicsák Veca és Négrádi Gergely

Jegyek kaphatók: JEGY.HU, LÁNG TÉKA
1137 Bp. Pozsonyi út 5.
Arak: elővétel (05.31-ig) 3700,- (06.15-ig) 4000,- Helyszínen: 4500,- Ft
www.facebook.com/kiezmeres

Támogatók: XIII. ker. Önkormányzat, MAZSOK, BZSH Hegedűs-Csáky körzet